

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalárska práca

Životné podmienky sýrskych utečencov v Libanone

Ing. Pavol Matík

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra Blízkovýchodných štúdií
Študijný program Medzinárodné teritoriálne štúdiá
Študijný obor Blízkovýchodné štúdiá

Bakalárska práca

Životné podmienky sýrskych utečencov v Libanone

Ing. Pavol Matík

Vedúci práce:

PhDr. Issam Ramadan

Katedra Blízkovýchodných štúdií

Fakulta filozofická Západočeskej univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prehlasujem, že som prácu spracoval samostatne a použil len uvedené pramene a literatúru.

Plzeň, apríl 2018 .....

Na tomto mieste by som rád poďakoval vedúcemu mojej práce, pánovi doktorovi Issamovi Ramadanovi, za jeho čas, pripomienky a cenné rady, ktoré mi venoval v priebehu výskumu a počas písania samotnej práce.

Ďalej ďakujem sýrskym utečencom, ktorí boli ochotní zúčastniť sa môjho výskumu, pretože bez nich by táto práca nemohla vzniknúť.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Vymedzenie základných pojmov	8
2.1. Utečenec	8
2.2. Migrant.....	9
2.3. Azylant.....	10
2.4. Vnútorne presídlené osoby (IDPs)	10
3. Dôsledky migrácie	11
3.1. Pozitívne a negatívne stránky migrácie.....	11
3.2. História štátu Libanon z ekonomického pohľadu	12
3.3. Ekonomické dôsledky migrácie sýrskych utečencov v praxi	12
3.4. Základné štatistiky migrácie sýrskych utečencov.....	14
3.5. Finančné prostriedky potrebné pre sýrskych utečencov v Libanone pre rok 2018	16
4. Príčiny úteku sýrskeho obyvateľstva	17
5. Všeobecná charakteristika regiónu severný Libanon	20
5.1. Významné organizácie pomáhajúce sýrskym utečencov v provincii Akkar	21
5.1.1. Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov	21
5.1.2. Červený kríž Libanon	22
5.1.3. Mimovládna organizácia Mishwar Amal (Cesta nádeje).....	22
6. Prípadová štúdia – životné podmienky Sýrskych utečencov v provincii Akkar, v Libanone a ich budúcnosť	24
6.1. Stručná história a popis tábora	26
6.1.1. Ubytovanie	26
6.1.2. Školstvo	28
6.1.3. Zdravotníctvo	28
6.1.4. Bezpečnostná situácia	29
6.1.5. Budúcnosť sýrskych utečencov v provincii Akkar	31
7. Záver	34
8. Zoznam použitej literatúry a prameňov.....	37
8. Resumé.....	40
9. Prílohy	41

1. Úvod

Situácia, v ktorej sa ocitla väčšina arabských krajín na Blízkom východe po tzv. Arabskej jari, prispela k tomu, že vďaka snahe o politické a ekonomické zmeny, bolo mnoho občanov nútených kvôli následným občianskym nepokojom zmeniť svoje súčasné bydlisko. Jednou z krajín, ktorej sa takéto nepokoje dotkli je aj Sýria. Úsilie spoločnosti o zmenu súčasného sýrskeho vládneho režimu má od začiatku roka 2011 za následok emigráciu viac ako 5,6 milióna obyvateľov tejto krajiny¹ a ďalších 6,1 milióna osôb bolo nútených k vnútornému presídleniu² (počty sú aktuálne ku mesiacu február 2018).

Výber témy mojej bakalárskej práce bol pre mňa jednoduchý. Chcel som tému vysoko aktuálnu, týkajúcej sa krajiny Blízkeho východu, ktorú poznám. Preto som sa zameril na sýrskych utečencov v Libanone. Cieľ práce bol priblížiť čitateľovi podmienky, v ktorých žijú utečenci v tábore neďaleko mesta Halba v provincii Akkar v severnej časti Libanonu. Krajinu som mal možnosť viackrát navštíviť vďaka štúdiu na ZČU a najmä vďaka môjmu školiteľovi, pánovi doktorovi Ramadanovi, ktorý tam pravidelne organizuje kurzy arabského jazyka. Preto ju pomerne dobre poznám.

V mojej práci som si stanovil hypotézu, na ktorú budem hľadať odpoveď. Je ňou domnienka, že sýrski utečenci sa plánujú do svojej rodnej krajiny po ukončení občianskej vojny vrátiť. Okrem toho sa v práci zameriam na bezpečnostnú stránku ich životných podmienok a budem zisťovať faktory, ktoré túto bezpečnosť ovplyvňujú.

V prvej časti práce uvediem základné pojmy, ktoré sú dôležité pre pochopenie danej problematiky (pojmy utečenec, emigrant, vnútorne presídlená osoba), v druhej časti sa budem venovať dôsledkom migrácie (či už pozitívnym alebo negatívnym) a uvediem štatistiky. V tretej časti popíšem v krátkosti situáciu v Sýrii. Krajina je bohatá na svoju históriu avšak kvôli obmedzenému počtu strán to bude história až od roku 2011. Vtedy po vzore krajín severnej Afriky vypukli protesty a s nimi spojená občianska vojna, ktorá prakticky trvá až dodnes a je príčinou hromadného vysídlenia obyvateľstva. Čiastočne charakterizujem vo štvrtnej časti aj Libanonskú republiku (konkrétne jej severnú časť, kde výskum prebiehal) a jej vzťahy so Sýriou, medzi ktorou je hranica dlhá 375 km. V nej uvediem tiež organizácie, ktoré sa v najväčšej miere podieľajú na starostlivosti o sýrskych utečencov.

Hlavnú, v poradí piatu časť, tvorí môj osobný výskum. Budem sa venovať utečencom, ktorí žijú v severnom Libanone v provincii Akkar. Túto oblasť som mohol navštíviť vďaka pozvaniu od Anthonyho Collinsa, ktorý je zakladateľom a zároveň riaditeľom mimovládnej organizácie (NGO) „MishWar Amal“. Cieľom môjho výskumu

---

¹ <http://data2.unhcr.org/en/situations/syria>.

² <https://reliefweb.int/map/syrian-arab-republic/syria-conflict-without-borders-numbers-and-locations-refugees-and-idps-1>.

bude zmapovanie budúcnosti sýrskych utečencov a ich bezpečnostnú situáciu v provizórnych táboroch v okolí mesta Halba. S ich životnými podmienkami súvisia oblasti ako bývanie, zdravotníctvo a školstvo. Všetky poznatky vrátane obrazovej prílohy v mojej práci uvediem.

Podklady pre spracovanie práce budem získavať najmä z terénneho výskumu, na základe ktorého vyhodnotím vyslovené hypotézy. Pre spracovanie prvej časti bude použitá publikácia od Klaudie Marczykovej, Jozefa Medelskeho, Roberta Odlera a kol. *Aktuálne problémy migrácie v Európe a jej ľudskoprávna dimenzia*. Štatistiky pre presnenie budem následne čerpať z elektronických zdrojov. Vzhľadom k povahe témy mojej bakalárskej práce, bude jednou z najdôležitejších kníh ojedinelá česká monografia *Arabská jar – príčiny, priebeh, dôsledky II. diel – Sýria a Arabský polostrov* od Daniela Křížka, Zbyňka Taranta a kol. Konkrétnejšie ide o kapitolu *Sýria*, v ktorej jej autor Ivan Ramadán detailne približuje aktuálne dianie v tejto krajine a dopad Arabskej jari na ekonomiku. Pred doplnenie poznatkov k tejto téme dobre poslúži aj kniha od Miloša Mendela *Arabská jar*, ktorá vyšla v roku 2015. Napokon poznatky k poslednej časti práce získam osobným pozorovaním a sériou rozhovorov s obyvateľmi tábora – či už s utečencami, riaditeľom uvedenej NGO alebo dobrovoľnými pracovníkmi, ktorí v nej pomáhajú. Svoje pocity a dojmy sa budem snažiť podať čo naj dôveryhodnejšie a takým spôsobom, aby sa čitateľ vedel vžiť do pocitov a situácie, ktorú každodenne zažívajú tamojší obyvatelia. Rozhovory budú vedené nielen v anglickom, ale aj najmä v arabskom jazyku. Úlohy prekladateľa z arabského jazyka sa zhostí môj kamarát Petr, ktorému za túto pomoc vopred ďakujem.

V práci budem používať slovné spojenie „režim súčasného (sýrskeho) prezidenta“. Termín je vo všeobecnosti veľmi používaný, avšak je produktom médií a stúpcov, ktorí so súčasným sýrskym prezidentom Bašárom al-Asadom nezdieľajú rovnaké názory. Ide o prívržencov tzv. opozície. V žiadnom prípade nie som jej zástancom a ani žiadnej zo strán konfliktu, ktorý budem ďalej popisovať.

V prípade použitia prekladu arabských výrazov a mien do slovenského jazyka budem vychádzať z pravidiel, ktoré sú uvedené v knihe *Duchovné cesty islamu* od pána Prof. Ľuboša Kropáčka.³ Ak niektoré pojmy budú mať slovenský, resp. český preklad, nebudem ich prekladať.

---

³ KROPÁČEK, L., (2006: 275)

2. Vymedzenie základných pojmov

Na začiatku predloženej bakalárskej práce by som pre spresnenie uviedol a vysvetlil pár základných pojmov, s ktorými je možné sa stretnúť v mojej práci. Za najdôležitejšie považujem ozrejmiť pojmy medzinárodného práva ako „migrant“, „utečenec“ a „azylant“ a vysvetliť právny rozdiel medzi nimi. Ich zamieňanie môže spôsobiť výrazné problémy žiadateľom o azyl a môže mať za následok nedorozumenia pri rôznych debatách a diskusiách na tému „Migračná kríza“, ktorá je v súčasnosti tak obmieľaná vo všetkých médiách.

2.1. Utečenec

Pojem utečenec nie je z právneho hľadiska až tak jednoduché definovať, ako by sa na prvý pohľad zdalo. Iný pojem predstavoval v 18. storočí, iný v polovici 50-tych rokov 20. storočia a inú definíciu má v súčasnosti. Inú definíciu použije politológ, inú právnik a inú bežný občan. Definícia sa môže líšiť aj z hľadiska teritória – inak tomu bude v európskej legislatíve a inak v krajinách, kde sa uplatňuje islamské právo. Definícia je preto súhrnom pojmov, z ktorých každý je potrebné skúmať a hodnotiť jeho výklad v súčasnosti. Len takýto ucelený celok potom vytvára obraz a dáva zmysel.⁴

Definíciou podľa čl. 1 ods. A Ženevskej konvencie, podpísanej v roku 1951 je, že *„Utečenec je: ten, kto zo strachu z prenasledovania z dôvodu rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo politickému názoru opustil krajinu svojej štátnej príslušnosti a nemôže, alebo vzhľadom na uvedené obavy nechce využiť ochrany tejto krajiny, alebo kto, bez štátnej príslušnosti nachádzajúci sa mimo krajiny svojho obvyklého pobytu v dôsledku týchto udalostí sa nemôže, alebo zo strachu z nich nechce do tejto krajiny vrátiť“*.⁵

Základné pravidlá, resp. povinnosti utečenca sú zahrnuté v nasledujúcom, druhom článku, ktorý hovorí, že: *„Každý utečenec má povinnosti voči štátu, v ktorom sa ocitol, najmä aby konal v súlade s jeho zákonmi a predpismi a aby sa podrobil opatreniam prijatým na udržanie verejného poriadku“*.⁶

Vo všeobecnosti platí, že utečenci sú osoby, ktoré utekajú pred prenasledovaním alebo vojenským konfliktom. Kvôli týmto aspektom prekračujú hranice štátu v ktorom žijú a hľadajú bezpečné útočisko v okolitých štátoch. Stávajú sa z nich medzinárodne uznávaní utečenci, pretože ich možnosť vrátiť sa domov pre nich predstavuje smrteľne nebezpečné riziko. Platia pre nich zásady ochrany ľudských práv, z ktorých asi najdôležitejšou je, že by sa nemali dostať do situácie, v ktorej by boli opäť ohrození.

---

⁴ HONUSKOVÁ, V., (2011: 20-21).

⁵ <http://www.ohchr.org/EN/professionalinterest/pages/statusofrefugees.aspx>.

⁶ Tamtiež.

Mali by mať tiež prístup k azylovému procesu. Riešenie ich problému je na pleciach štátu, do ktorého takpovediac „utiekli“.

Do tejto skupiny patrí aj okruh utečencov, ktorých životné podmienky budem v mojej práci popisovať. Z hľadiska príčin a motívov patria do vynútenej (forced) medzinárodnej migrácie. V otázke ich prijímania, je nutné podotknúť, aby boli realizované ich základné ľudské práva. Druhú skupinu tvoria osoby, podstupujúce dobrovoľnú (voluntary) medzinárodnú migráciu.⁷

Trvanie ochrany utečencov je len do tej doby, pokiaľ trvajú obavy z ich prenasledovania v domovskej krajine. V prípade, že dôvody obavy pominuli, môžu byť utečenci vrátení do krajiny pôvodu. Nič však nebráni tomu, aby bol týmto osobám priznaný status azylanta.⁸

2.2. Migrant

Na medzinárodnej úrovni neexistuje všeobecne platná definícia tohto pojmu. Vo všeobecnosti ale platí, že migrant je osoba, ktorá v porovnaní s utečencom dobrovoľne opúšťa hranice svojej krajiny s cieľom nájsť si prácu, získať patričnú úroveň vzdelania, spojiť sa s rodinnými príslušníkmi, utiecť pred prírodnou katastrofou alebo z rôzneho iného dôvodu. V prípade, že sa rozhodne vrátiť do svojej krajiny, môže naďalej používať ochranu štátu z ktorého pochádza.⁹

V rôznych diskusiách je často spomínané slovo „ekonomický migrant“. Je to osoba, ktorá opustí miesto svojho obvyklého pobytu za účelom zvýšenia kvality svojho života. Pojem tiež zahŕňa osobu, ktorá do cudzej krajiny vstúpi bez povolenia alebo má v úmysle zneužiť priaznivý azylový systém krajiny.¹⁰ Aj keď sa v mojej práci nebudem zaoberať touto skupinou osôb, na dôvažok uvediem, že ide o osoby väčšinou zo strednej alebo vyššej vrstvy obyvateľstva, s príslušným vzdelaním a schopnosťami uplatniť sa na pracovnom trhu, ktorých cieľovou destináciou sú bohaté krajiny v Európskej únii s pre nich priaznivou imigračnou politikou.¹¹

V mnohých prípadoch je ťažké rozpoznať rozdiel medzi ekonomickým migrantom a utečencom, pretože čo sa na prvý pohľad môže javiť ako ekonomická migrácia, môže v skutočnosti zahŕňať aj ďalšie motívy, napr. politické. Táto nejasnosť mnohokrát spôsobuje oslabenie postavenia utečencov.

---

⁷ ŠTICA, P., (2010: 278 – 279).

⁸ MARCZYOVÁ, K. a kol., (2016: 107).

⁹ <http://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti-html.html>.

¹⁰ https://www.iom.cz/files/Vykladovy_slovník_migracni_terminologie_IOM.PDF.

¹¹ MARCZYOVÁ, K. a kol., (2016: 231 – 232).

2.3. Azylant

Keďže problematika azylu úzko súvisí s utečencami, považujem vo svojej práci za potrebné objasniť aj tento pojem. Na to, aby osoba mohla získať azyl, musí mať priznané postavenie – tzv. štatút utečenca.¹² Keď sa povie „azylant“, podľa slovenských právnych noriem ide o „*cudzinca, ktorému Ministerstvo vnútra SR udelilo azyl*“.¹³ Štatút azylanta a utečenca poskytuje štát osobám prenasledovaným iným štátom z politických, náboženských, rasových, národnostných, či iných dôvodov. Podmienky udelenia azylu si ale určujú jednotlivé štáty samy.

Napriek tomu je možné predsa len pár odlišností nájsť. Prvou je odlišnosť historického hľadiska. Kým inštitút priznávania štatútu azylanta je známy už od dôb antiky, inštitút utečenca je pojem, ktorý sa dostal do povedomia len nedávno. Druhým rozdielom je hromadnosť; inštitút azylu je spojený s jednotlivcami, no utečencov sprevádza masovosť, ktorá má za následok vytváranie utečeneckých prúdov. Napokon poslednou, treťou odlišnosťou je čas trvania. Pri azyle sa jedná o ochranu trvalú, s možnosťou získať štátne občianstvo v „novej“ krajine, naopak u utečenca sa jedná len o dočasnú ochranu do doby, pokiaľ trvajú vyššie uvedené dôvodné obavy.¹⁴

2.4. Vnútorne presídlené osoby (IDPs)

Definícia týchto osôb spolu s 30-timi základnými zásadami je zakotvená v dokumente Spojených národov.¹⁵ Vo všeobecnosti sa jedná o osoby, ktoré boli v snahe vyhnúť sa ozbrojenému konfliktu, porušovaniu ľudských práv, prírodným katastrofám, alebo z iného dôvodu, nútené premiestniť sa z miesta obvyklého pobytu na miesto iné. Či už pôjde o násilné, alebo nedobrovoľné donútenie. V rámci tohto presídlenia ale neprekročia hranice daného štátu.

Problémom týchto osôb je fakt, že podľa medzinárodného práva nie sú považované za utečencov a ostali pod ochranou ich vlastnej vlády. Tieto osoby patria medzi najzraniteľnejšie na svete.

Téma uvedených základných pojmov, ich použitie a aplikovanie v praxi je predmetom skôr pre študentov Právnických fakúlt (viď literatúru z právnického prostredia), ktorí môžu nájsť svoje vyžitie pri hre so slovami. Cieľ mojej práce je iný, avšak s prácou súvisí, preto som považoval za vhodné aby sa s nimi čitateľ oboznámil.

---

¹² MARCZYOVÁ, K. a kol., (2016: 66).

¹³ zákon č. 480/2002 Z.z. § 2 ods. i.

¹⁴ ČEPELKA, Č., ŠTURMA, P., (2008: 367).

¹⁵ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G98/104/93/PDF/G9810493.pdf?OpenElement>.

3. Dôsledky migrácie

Migrácia je pojem, ktorý existuje prakticky od doby, kedy ľudstvo samotné vzniklo. Príčin je mnoho. Či už to boli vojny, chudoba, vzdelávanie, alebo nadobudnutie jazykových znalostí. Za každou takouto migráciou sa skrýva nejaký príbeh.

Migrácia v histórii sa samozrejme odlišuje od tej, ktorá prebieha v súčasnosti. V minulosti neexistovali také priepastné ekonomické rozdiely medzi krajinami, ktorých sa migrácia týkala. Ďalším faktorom, ktorý migráciu v súčasnosti ovplyvnil je využitie moderných dopravných prostriedkov a tiež rôznych, mnohokrát aj nelegálnych spôsobov prepravy za pomoci tzv. „prevádzačov“.

V súčasnosti hrá v migrácii významnú úlohu ekonomika štátu, pomocou ktorej je daný štát schopný vyrovať sa s prívivom nového obyvateľstva, jeho rozloha, hustota obyvateľstva, miera nezamestnanosti, sociálny systém ale najmä miera počtu migrantov na jedného obyvateľa. Migrácia v Libanonskej republike je teda neporovnateľne iná ako napríklad v Spolkovej republike Nemecko.

3.1. Pozitívne a negatívne stránky migrácie

Osobám bez príslušných odborných znalostí o problematike migrácie sa môže zdať, že migrácia prináša len negatíva. Tak je to aspoň z môjho subjektívneho pohľadu prezentované vo všetkých súčasných médiách. Preto mi prináleží aspoň v skratke vyvrátiť tento mýtus. Či už sa jedná o krajinu pôvodu alebo hostiteľskú krajinu, pre obe z nich to môže byť prospešné.

Viacerí ekonómovia sa vo svojich štúdiách zhodli, že migrácia môže priniesť relatívne naštartovanie a následný rast ekonomiky, ktorý je ale splnený za jedného predpokladu. Ako rýchlo si utečenci dokážu nájsť prácu.

Pre hostiteľskú krajinu môže mať tieto pozitívne dopady:

- zaplnenie voľných pracovných miest, ktoré sú menej atraktívne pre domácich pracovníkov,
- získanie už vyškolených odborníkov, ktorí môžu odovzdať svoje znalosti a skúsenosti,
- prínos migrantov v podobe inovácií do ekonomiky a iné.

Z negatívnych dopadov pre hostiteľskú krajinu môžeme uviesť napr.:

- znižovanie miezd (ktoré ale môže byť dočasné),
- zvyšovanie nezamestnanosti,
- diskriminácia cudzincov a iné.

Pre krajinu pôvodu má migrácia pozitívne dopady v tom zmysle, že v danej krajine sa znižuje nezamestnanosť, migranti si zlepšujú svoje vyhliadky na život a po ich

návrate prinášajú do krajiny zručnosti a medzinárodné kontakty. V negatívnom slova zmysle ale môže ísť o odliv vysokokvalifikovaných pracovníkov, najmä zo zdravotníckej sféry, alebo priemyslu čo má za následok spomalenie ekonomického rastu krajiny, prípadne výchova detí bez širšieho rodinného kruhu.¹⁶

3.2. História štátu Libanon z ekonomického pohľadu

Po získaní nezávislosti v roku 1946 pre Libanon nastali zlaté časy. Stal sa ekonomickým a obchodným centrom, v ktorom si našli sídla mnohé zahraničné korporácie a banky. Krajina zažila ekonomický a priemyselný rast, a tak sa jej hovorilo „Švajčiarsko Blízkeho východu“ a jeho hlavnému mestu Bejrút „Paríž Blízkeho východu“. Mierne naštrbenie nastalo po vzniku štátu Izrael v roku 1948 a tiež začiatkom 70-tych rokov, ktoré boli spojené s prvou utečeneckou vlnou, kedy do krajiny vstúpili palestínski utečenci z Jordánska. Celkovo sa krajina v tomto období rozrástla asi o 400 000 ľudí. V rokoch 1975 – 1990 krajinou otriasla občianska vojna, v ktorej proti sebe bojovali rôzne politické hnutia za podpory cudzích štátov. Medzi nimi aj Sýria a Izrael. Vojna zničila takmer celú ekonomickú a priemyselnú infraštruktúru. Následná snaha o zníženie štátneho dlhu prostredníctvom pôžičiek od bánk, dostala krajinu až na pokraj bankrotu. Krajina môže vďačiť v najväčšej miere francúzskej pomoci, vďaka ktorej nevznikol štátny bankrot. Túto pomoc však neposkytla zadarmo. Rozvoju ekonomiky neprispeli aj početné konflikty so svojim úhlavným nepriateľom – Izraelom (v rokoch 1978 a 1982), či politická kríza v rokoch 2007 – 2008 a rozpad vlády v roku 2010.¹⁷

Aj napriek tomu, že ekonomika krajiny patrí v oblasti Blízkeho východu za najviac liberálnu, je otvorená zahraničným investorom a je charakterizovaná voľným pohybom pracovnej sily.¹⁸ Kvôli vyššie uvedeným negatívnym skutočnostiam sa sila jej ekonomiky ani zďaleka nemôže rovnať sile ekonomiky európskych krajín, ktoré taktiež čelia prílivu utečencov, nie len zo Sýrie a ázijských štátov, ale najmä z afrických krajín. Tento príliv nabral na obrátkach v roku 2015 a je označovaný ako „Európska migračná kríza“.

3.3. Ekonomické dôsledky migrácie sýrskych utečencov v praxi

Povstanie proti súčasnému vládne režimu v Sýrii, ktoré začalo v marci 2011, malo za následok postupnú vlnu útekov obyvateľstva do niektorej zo susedných krajín. Či už do Jordánska, Libanonu, Iraku, alebo Turecka, pre ktoré sa rozhodlo najviac z nich.

---

¹⁶ <https://www.embraceni.org/migration/the-pros-and-cons-of-migration/>.

¹⁷ PONÍŽILOVÁ, M., (2011: 92 - 97).

¹⁸ <http://www.lebanonembassyus.org/the-economy.html>.

V lete v roku 2016 a začiatkom roka 2017 som mal možnosť vďaka vedúcemu svojej bakalárskej práce absolvovať mesačné jazykové pobyty, počas ktorých som realizoval viacero neformálnych priateľských rozhovorov s miestnymi obyvateľmi. Či už to boli domáci obyvatelia alebo sýrski prisťahovalci, téma bola rovnaká. Život tamojších sýrskych prisťahovalcov z obidvoch pohľadov. Konkrétnejšie poznatky som ale dostal až pri mojom terénnom výskume pred odovzdaním tejto bakalárskej práce.

Zo začiatku samotní Libanončania prijímali utečencov so štipkou nadsadenia „s otvorenou náručou“. Ochotne im poskytovali ubytovanie priamo v ich domoch, v hostovských izbách, dokonca s nimi zdieľali celé komunity. Keďže vojna neutíchala ako si mylne predstavovali, medzi komunitami vzrastalo napätie. Potom, ako sa počet ľudí v niektorých menších mestách zdvojnásobil, došlo ku kolapsu v zdravotnom a vzdelávacom systéme a tiež nastal problém s neúmerne rastúcim odpadom.

Čo bolo pre Libanončanov ešte horšie, mnoho z nich prišlo v tom čase o prácu, pretože na ich miesto boli prijímaní Sýrčania, ktorí boli ochotní pracovať za oveľa nižšiu mzdu. Niektorí domáci obyvatelia začali Sýrčanov priam nenávidieť a vyhlasovali, že si zaslúžia, čo sa v ich krajine deje.

Zlé obdobie nastalo aj pre malých podnikateľov s potravinami. Boli obklopení sýrskymi utečencami, ktorí požadovali základné potraviny ako chlieb, ryžu a fazuľu, avšak neboli schopní za tieto tovary platiť. Obchodníkom neostávalo nič iné, ako predávať tovar na dlh.¹⁹

Ďalším príkladom je pán Chálid, rodený Libanonec, ktorý podniká v oblasti gastronómie – prevádzkuje rýchle občerstvenie neďaleko Tábora 1 (viď obr. 2). Do roku 2011 pracoval ako profesionálny vodič nákladného automobilu a vozil tovar rôzneho druhu do štátov Zálivu. Cesty vedúce cez Sýriu sa po vzniku občianskej vojny zatvorili, a tak stratil prácu. Ako miestny občan dobre pozná súčasnú situáciu, podľa ktorej je potrebné pracovať denne 12 až 15 hodín na zárobok, ktorý by postačoval na financovanie základných ľudských potrieb. Väčšina miestnych Libanoncov má preto v úmysle Akkar opustiť.

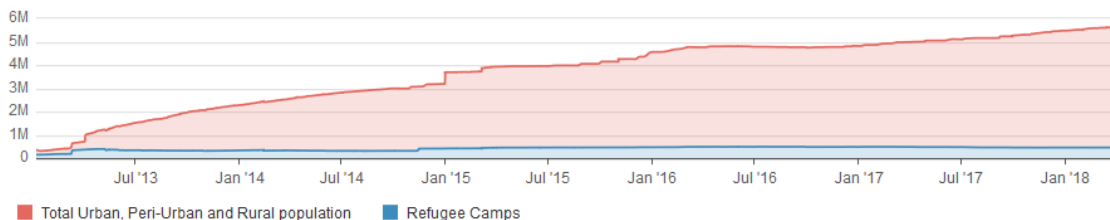
Druhým veľkým problémom bol školský systém, najmä rôzna úroveň vedomostí. Keďže libanonské deti navštevovali školu pravidelne, ich znalosti boli na inej úrovni v porovnaní so sýrskymi deťmi. Učitelia tak boli nútení venovať im väčšiu pozornosť na úkor libanonských detí. Tým sa nedostávalo dostatočnej pozornosti a začali sa cítiť menejcenné. Vyhlasovali, že sa cítia ako v sýrskej škole. Učitelia ich v niektorých prípadoch posielali v druhej polovici vyučovania domov, aby mohli deti zo Sýrie doučovať.

---

¹⁹ <http://www.bbc.com/news/world-23813975>.

3.4. Základné štatistiky migrácie sýrskych utečencov

Ako už bolo v Úvode spomenuté, celkový počet utečencov zo Sýrie dosahoval v mesiaci apríl 2018 viac ako 5,6 milióna. Stúpajúcu krivku, ktorú je možné vidieť v nasledujúcom grafe, má prakticky od začiatku:

Pre úplnosť uvediem, že červená krivka znamená počet obyvateľov v mestách, prímestských častiach a na vidieku. Modrá zobrazuje počet ľudí v utečeneckých táboroch.

Z uvedeného počtu bolo ku 31. marcu 2018 nútených odísť do Libanonu 17,6 %. Najväčšia časť sa v súčasnosti nachádza v Turecku (63,4 %), zvyšok v okolitých krajinách. Presný počet je uvedený v grafe:

Location name	Population
Turkey	63.4% 3,578,246
Lebanon	17.6% 991,165
Jordan	11.7% 661,859
Iraq	4.4% 248,382
Egypt	2.3% 128,507
Other (North Africa)	0.6% 33,545

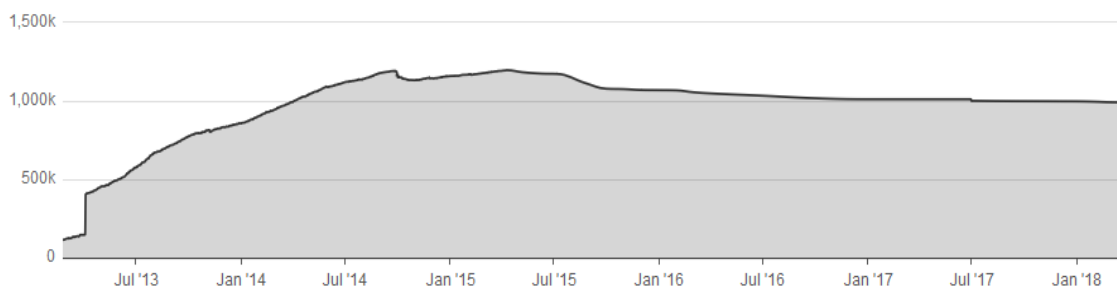
Počet obyvateľov Libanonskej republiky bol v roku 2010, teda tesne pred vypuknutím tzv. „Arabskej jari“ na Blízkom východe, viac ako 4,337 miliónov obyvateľov a počet utečencov nepresahoval 8 000. O päť rokov neskôr počet obyvateľov vzrástol na viac ako 5,851 miliónov. Oficiálne v tejto malej krajine tak pribudlo viac ako 1,5 milióna obyvateľov.²⁰ Len v roku 2014 sa v Libanone oficiálne zaregistrovalo 403 600 utečencov sýrskeho občianstva. Takýto enormný prírastok, najväčší v histórii krajiny, sa nevyhnutne musel nejakým spôsobom prejaviť. Z ekonomického pohľadu to bola pre krajinu katastrofa, pretože schopnosť krajiny pohltiť takýto počet nových ľudí sa dostala na maximum.²¹

Priebeh narastajúceho počtu sýrskych migrantov je možné vidieť na tomto grafe²²:

²⁰ <http://www.worldometers.info/world-population/lebanon-population/>.

²¹ <https://www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2015/06/18/the-countries-with-the-most-refugees-per-1000-inhabitants-infographic/#14ea5b8e5561>.

²² <http://data2.unhcr.org/en/situations/syria/location/71>.

Medzi rokmi 2014 a 2015 žilo v Libanone najviac sýrskych utečencov, približne 1,15 milióna. Ďalších 10 % bolo iného než sýrskeho občianstva, čo radilo túto krajinu na jednoznačný vrchol, čo sa týka pomeru utečencov k miestnemu obyvateľstvu. Podľa výročnej správy z roku 2016, na 1000 obyvateľov pripadalo až 173 utečencov. Pre porovnanie, na druhej priechke stojace Jordánsko ich má 89. Oproti predchádzajúcemu roku je to pokles o 59 utečencov, teda o viac ako štvrtinu.²³ Pravdepodobnou príčinou poklesu bude odchod časti sýrskych utečencov do Turecka alebo Európy a čiastočne zlepšená bezpečnostná situácia v Sýrii a následný návrat do krajiny.

Najaktuálnejšie štatistiky z 31. marca 2018 hovoria, že sýrski utečenci v počte 991 165 osôb sú v krajine rozmiestnení v nasledujúcom počte²⁴:

Location name	Population
Bekaa	36.1% 357,592
Beirut	26.3% 261,052
North Lebanon	25.6% 253,440
South Lebanon	12.0% 119,081

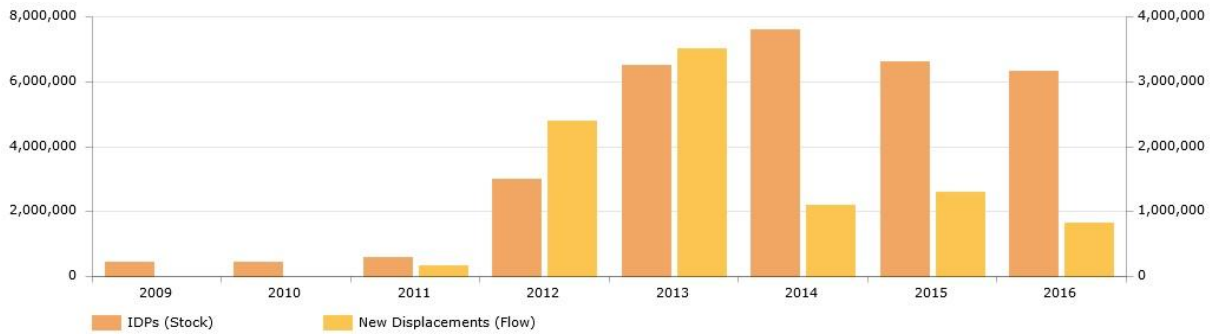
Je potrebné poznamenať, že všetky uvedené čísla sú oficiálne. Viacerí respondenti počas rozhovoru poznamenali, že oni samotní alebo ich deti nemajú registračný certifikát. Buď ho vyplniť nedokázali, z obavy nechceli, alebo na nich pracovníci UNHCR jednoducho pozabudli a budú registrovaní neskôr. Preto tieto čísla budú v skutočnosti určite o pár percent vyššie.

Keď Libanon má najvyšší počet utečencov na pomer ku miestnemu obyvateľstvu, Sýria je krajina s najvyššou mierou vnútorného presídlenia. Z celkového počtu 18,5 milióna obyvateľov bolo nútených k presídleniu 34 % (údaj aktuálny ku 31. decembru 2016). Podľa jednotlivých rokov je v Sýrii hnedou farbou v grafe zaznamenaný počet presídlených osôb a žltou počet nových presídlení²⁵:

²³ <https://www.statista.com/chart/8800/lebanon-has-by-far-the-most-refugees-per-capita/>.

²⁴ <http://data2.unhcr.org/en/situations/syria/location/71>.

²⁵ <http://www.internal-displacement.org/countries/syria/>.

3.5. Finančné prostriedky potrebné pre sýrskych utečencov v Libanone pre rok 2018

Podľa správy UNHCR vydanéj v apríli 2018, je pre utečencov v roku 2018 potrebný finančný balík v celkovej hodnote 2,68 miliardy USD. Doteraz bolo zabezpečených len 281,9 milióna, čo predstavuje ani nie 11 %. Finančné navýšenie bude predmetom Bruselskej konferencie o podpore Sýrie a Regiónu, ktorá sa bude konať v dňoch 24. a 25. apríla 2018.

Najviac financií, až 116 miliónov USD je potrebných na pokrytie potravinovej pomoci do konca augusta 2018, z toho 95 na jedlo samotné a 21 na podporu poľnohospodárstva, ktoré nie je udržateľné. Druhú najvyššiu čiastku v objeme 77 miliónov USD, predstavujú financie na vodu (32 miliónov USD na poskytnutie základných služieb a 45 miliónov USD na zabezpečenie jej udržateľnosti).

Pre predstavu uvádzam aj ďalšie oblasti, ktoré potrebujú značnú finančnú podporu:

- ochrana – 23 miliónov USD (7 miliónov USD pre 5 200 osôb so špeciálnymi potrebami, 6,3 milióna USD na ochranu vysoko rizikových detí a 10 miliónov USD na ochranu sexuálneho a rodového násillia),
- primárna a sekundárna zdravotná starostlivosť – 43 miliónov USD (41,2 milióna USD pre sýrskych a 1,8 milióna USD pre palestínskych utečencov),
- zmiernenie tlaku sociálneho napätia – 31,5 milióna USD,
- školstvo – 34,6 milióna USD (11,6 milióna USD na pokrytie školného pre tento školský rok a 23 miliónov USD na obnovu školských zariadení),
- podpora malých a stredných podnikov – 40 miliónov USD, s cieľom vytvárania nových pracovných pozícií,
- ochrana stanov pred požiarimi – 1 milión USD,
- zlepšenie dostupnosti elektrickej energie – 25 miliónov USD.²⁶

²⁶ <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/63222>.

4. Príčiny úteku sýrskeho obyvateľstva

Ani snahy súčasného sýrskeho prezidenta, ktorý sa po nástupe do svojej funkcie v júni 2000 ujal moci v krajine, nezabránili vypuknutiu jednému z najkrvavejších vnútorných konfliktov na Blízkom východe. Či už to bol pokrok v oblasti technológií a komunikácií, modernizácia štátnej správy, hľadanie strategických partnerov ale aj celkovo značné uvoľnenie politickej atmosféry. Snáď jediným negatívnym dopadom presadzovania liberálnej politiky bolo znevýhodňovanie sociálne slabšej skupiny sýrskeho obyvateľstva.

Všetky tieto kroky ale nepasovali do mozaiky USA a ďalším krajinám snažiacim sa nové usporiadanie Blízkeho východu. Prezident Asad kategoricky odmietol zapojiť sa do iných štruktúr ako tých arabských.²⁷

Vlna protestov, nepokojov a povstaní proti režimom vtedajších vlád väčšiny arabských štátov začala v decembri 2010. Inciovalo ju upálenie tuniského študenta, ktorý poukazoval na zlé životné podmienky a vysokú nezamestnanosť v krajine. Následné udalosti sa zapísali do dejín pod pojmom Arabská jar.

Povestná iskra preskočila aj do Sýrie. Jej spoločnosť však nie je tak „národne homogénna“ ako napr. tá egyptská, ale ani kmeňová, ako napr. ta líbyjská.²⁸ Priebeh a výsledky udalostí sa tak v jednotlivých štátoch odlišovali. No jedno mali spoločné. Snažili sa protesty potlačiť silou. Platí to, samozrejme aj, pre túto krajinu.

Prvý verejný nesúhlas s ekonomickou, politickou a sociálnou situáciou proti vláde ba'athistov (rozumej alawitov) sa odohral 15. marca 2011 v sýrskom meste Dar'á, kedy bezpečnostné zložky zadržali, vypočúvali a údajne mučili štrnásťročných deti píšuce na múr výzvy proti súčasnému režimu. O deň neskôr už protesty zasiahli samotné hlavné mesto Damask, kde na námestí Marža protestujúci požadovali prepustenie dlhodobých politických väzňov.²⁹

Skutočná príčina vypuknutia konfliktu ale môže byť úplne iná, ako ju uvádzajú západné médiá (CNN, BBC News, Al-Džazíra iné). Podľa nich sú za zabitie niekoľkých demonštrantov, ktorí protestovali proti zatknutiu uvedených teenagerov, zodpovedné sýrske bezpečnostné sily. Vyjadrenia zástupcov vlády to ale odmietajú a tvrdia, že so strelbou sýrski vojaci nemali nič spoločné. Podľa nich išlo o zámernú provokáciu a zámienku na rozpútanie konfliktu väčších rozmerov s cieľom pritiahnúť pozornosť svetových médií a „medzinárodnú pomoc“.

Významnú úlohu pri organizovaní „podujatí“ zohrali sociálne siete, prostredníctvom ktorých sa určoval ich čas a miesto. Významným informačným kanálom sa stali sociálne médiá. To, kto za nimi v skutočnosti stál a financoval ich je

---

²⁷ RAMADAN, I., (2014: 146 - 147).

²⁸ MENDEL, M., (2015: 241).

²⁹ RAMADAN, I., (2014: 135).

však otázne. Sýrčania si priebeh protestov natáčali prostredníctvom mobilných telefónov a následne ich on-line ukazovali okolitému svetu. Sociálne médiá sa tak ukázali ako schopná protiváha médiám pod kontrolou režimu.

Podobne ako v iných krajinách protesty mali zo začiatku nenásilnú formu. Avšak po násilných represióch zo strany vlády sa stúpenci opozície chopili zbraní a vnútroštátny konflikt sa rozhorel v plnej miere. Boj o politickú moc a kontrolu nad sýrskym územím ale takmer ihneď nabral podobu sektárskeho sporu medzi väčšinou časťou obyvateľstva, ktorú tvoria sunniti a náboženskými menšinami, ktorú tvoria kresťania, drúzovia a najmä alawiti, medzi ktorých patrí aj prezident Asad.³⁰

O otvorenom ozbrojenom konflikte je možné hovoriť už od septembra 2011. Spojením dvoch vojenských zoskupení vznikla tzv. Slobodná sýrska armáda (FSA) zložená z dezertérov z rad dôstojníkov a radových vojakov armády Sýrskej arabskej republiky (SAA). Obe armády proti sebe začali bojovať. Zatiaľ čo za vládnucimi alawitmi stojí šíitsky Irán, Hizballáh a od septembra 2015 aj Rusko, sunnitskí rebeli získavajú podporu zo Saudskej Arábie a Kataru. Spoločne s ich podporou prichádzalo do krajiny množstvo džihádistických bojovníkov so skúsenosťami v bojoch v Afganistane a Iraku (napr. bojovníci tzv. Islamského štátu alebo an-Nusry).³¹

Pôvodne nenásilné protesty s legitímnymi požiadavkami sa tak stali živnou pôdou pre plnenie cieľov vnútroštátnych ako aj cudzích hráčov s vlastnými záujmami. Ich strety s vládnymi silami a medzi sebou navzájom premenili túto krajinu v neprehľadné bojové pole.³²

Najviac rezonovaným pojmom v tomto období bol nepochybne Islamský štát (arabský akronym Dáiš). Jeho aktivity sa stali obzvlášť naliehavým bezpečnostným problémom v regióne potom, čo v júni 2014 na severovýchode krajiny vyhlásili chalifát. Ich veľmi kruté zaobchádzanie s obyvateľmi dobytých území a popravami zajatcov zverejnených na sociálnych sieťach prispeli asi v najväčšej miere ku odchodu Sýrčanov zo svojho územia. Podarilo sa im postupne obsadiť strategické miesta a oblasti so zdrojmi ropy, čo sa popri zabavovaní majetku stalo ich hlavným zdrojom príjmu.

Už od začiatku nepokojov ruská strana poskytovala sýrskemu režimu humanitárnu pomoc a najrôznejšiu vojenskú výzbroj. Výrazný krok v stabilizácii pre krajinu znamenal 30. september 2015, kedy na žiadosť prezidenta Asada vstúpili do krajiny ruské vojská, konkrétne letectvo. Presne cielenými útokmi po dobu dvoch rokov pomohlo SSA, bojovníkom Hizballáhu a iránskym revolučným gardám eliminovať takmer všetku činnosť Dáiš. Jeho definitívnu porážku a dôležitý míľnik pre blížiace sa

---

³⁰ PONÍŽILOVÁ, M., (2016: 2017).

³¹ BERÁNEK, O., (2013: 190 – 191).

³² MENDEL, M., (2015: 249-250).

totálne víťazstvo Sýrie nad terorizmom znamená 9. november 2017. Znamená návrat tejto krajiny a jej obyvateľov do normálneho, mierového a šťastného života.³³

---

³³ <https://blog.infovojna.sk/islamsky-stat-v-syrii-dnes-ako-organizovany-bojaschopny-statny-vojensky-utvar-padol/>.

5. Všeobecná charakteristika regiónu severný Libanon

Pre túto oblasť, ktorá pozostáva z dvoch provincií - Akkar a Severný Libanon je všeobecne známe, že patrí medzi najviac znevýhodnené regióny v krajine s veľkou mierou chudoby, vysokým počtom utečencov a najhoršou mierou nezamestnanosti (viac ako 60 %). Z celkového počtu viac ako 1,1 milióna obyvateľov podľa štatistických údajov z konca roka 2016:

- takmer 62 % žilo pod hranicou chudoby,
- 22,3 % z nich tvorili registrovaní sýrski a 6,9 % palestínski utečenci a
- viac ako 1 % libanonských navrátilcov.³⁴

V roku 2017 sa tieto čísla ešte zhoršili. Podľa viacerých vyjadrení sú sýrski utečenci zraniteľnejší ako kedykoľvek predtým. Ešte viac sú tak odkázaný na medzinárodnú pomoc. Až 58 % domácností žije v extrémnej chudobe čo predstavuje čiastku 2,87 USD na deň a 76 % pod hranicou chudoby (čiastka 4 USD na deň).³⁵ Jedným z najzraniteľnejších miest je okres Halba (viď Prílohu 4).

Oficiálne bolo v roku 2017 na území provincie Akkar okrem stoviek rozptýlených obytných osád, päť hlavných táborov pre sýrskych utečencov, pod záštitou viacerých organizácií:

- tábor Al-Rihani v Al-Ashraf o ktorý sa stará „Zväz Charity milosrdenstva islamskej organizácie“,
- tábor Al-Huvein asociácia „Pramene dobra“,
- tábor Harb Dowd, ktorý je organizovaný „Medzinárodnou islamskou organizáciou pomoci“, pracujúcou pod záštitou „Pramene dobra“,
- tábor Talbas organizovaný združením „Sociálny humanitárny rozvoj“ a
- tábor Minyara³⁶ v okrese Halba, kde prebiehal aj môj výskum.

Provincia Akkar zdieľa so Sýrskou arabskou republikou hranice v dĺžke 100 km. V mestách El Aarida a El Aaboudieh sú oficiálne hraničné prechody, cez ktoré sa dostala do krajiny väčšina respondentov výskumu. V prípade rodiny, ktorá sa prisťahovala zo Sýrie do Libanonu až v roku 2017 z mesta Dajr az-Zaur, prešla hranice nelegálne cez horské chodníky, prostredníctvom koordinovanej siete tzv. „pašerákov“. Rodinu po príchode do mesta Damask tieto osoby kontaktovali a za prevoz si vypýtali 500 USD. Podľa svojich vyjadrení počas cesty museli trikrát prestúpiť do iného vozidla a keďže nemali celú čiastku na zaplatenie, boli na hraniciach väznení po dobu dvoch dní.

Išlo o ojedinelý prípad, s ktorým som sa stretol počas môjho výskumu. K nelegálnemu prevozu podľa môjho názoru prispel fakt, že išlo o veľmi chudobnú

³⁴ <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-north-and-akkar-governorates-profile-august-2016>.

³⁵ <http://www.unhcr.org/news/briefing/2018/1/5a548d174/survey-finds-syrian-refugees-lebanon-poorer-vulnerable-2017.html>.

³⁶ <https://al-akhbar.com/Community/228228>.

rodinu, s nedostatočným, ani základným vzdelaním, ktorá nemala znalosti o možnostiach a spôsobe dopravy. Ostatné rodiny, ktorých členovia sa podieľali na tomto výskume, sa presťahovali do Libanonu medzi rokmi 2012 – 2014. V októbri 2015 vstúpili totiž do platnosti nové požiadavky prechodu cez štátne hranice Libanonu, ktoré reagovali na vysoký počet prisťahovalcov. Denne prešlo hraničný prechod El Aaboudieh okolo 4 000 – 5 000 osôb.

5.1. Významné organizácie pomáhajúce sýrskym utečencov v provincii Akkar

V provinciách Akkar a Severný Libanon pôsobilo podľa štatistík z augusta 2016 celkovo 61 organizácií, ktorých predmetom činnosti je pomoc sýrskym utečencom.³⁷ Či už sú to organizácie medzinárodného charakteru, väčšinou podliehajúce OSN (UNHCR, UNRWA, WHO), iné medzinárodné organizácie (napr. pobočka Červeného kríža), alebo miestne mimovládne organizácie rôznej veľkosti. Čitateľ si zoznam môže pozrieť na uvedenom odkaze, ja vo svojej práci spomeniem len tie, s ktorými som mal možnosť stretnúť sa.

5.1.1. Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov

Táto organizácia, pod skratkou UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR), patriaca pod Organizáciu spojených národov (OSN) otvorila svoju pobočku v Libanone v roku 1962. Od toho času zohráva kľúčovú úlohu pri pomoci sýrskym utečencom. Koordinuje činnosť medzi libanonskou vládou, agentúrami OSN a ostatnými mimovládnymi organizáciami.

Najdôležitejšou úlohou organizácie je medzinárodná ochrana a dohľad nad dodržiavaním základných ľudských práv s vyhlídkou na lepšiu budúcnosť utečencov. Usiluje sa o dlhodobé riešenie ich problémov prostredníctvom dobrovoľnej repatriácie, integráciu v krajinách, kde našli prvotný azyl, alebo usadenie sa v tretej krajine.³⁸

Priamo v teréne je v prvom rade zodpovedná za poskytovanie stanov pre utečencov po ich príchode do Libanonu a ich udržiavanie v riadnom stave. Okrem toho poskytuje zdravotnú starostlivosť, vodu, vzdelávanie a najmä sa podieľa na rôznych iných projektoch zameraných na podporu a pomoc utečencom.³⁹

Ako jediná organizácia vedie kompletne štatistiky o sýrskych utečencoch a zabezpečuje ich registráciu. Prideleným registračným certifikátom sa podľa tohto mandátu stávajú oficiálnymi utečencami (viď Prílohu 6).

---

³⁷ <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/49855>.

³⁸ <http://www.osn.cz/system-osn/programy-a-dalsi-organy-osn/?i=103>.

³⁹ <http://www.un.org.lb/Subpage.aspx?pageid=78>.

V spolupráci s organizáciou Svetový potravinový program (WFP), ktorá patrí taktiež pod OSN, od roku 2012 prevádzkuje systém elektronických kariet ako primárnu formu potravinovej pomoci pre zraniteľné sýrske a libanonské rodiny, ktoré nemôžu uspokojiť svoje základné potreby. Elektronické karty, ktoré po pridelení registračného certifikátu obdržia, sú každý mesiac nabité čiastkou 27 USD na osobu a ďalších 175 USD pre najzraniteľnejšie rodiny (viď Prílohu 7). Sú určené na nákup jedla v jednom z 500 obchodov v Libanone, alebo si tieto peniaze môžu vybrať z bankomatu.⁴⁰ Viacero respondentov výskumu sa sťažovalo, že peniaze im na kartu neboli dlhšiu dobu zaslané. Príčinu sa zistiť nepodarilo.

5.1.2. Červený kríž Libanon

Červený kríž svoju činnosť v Libanone zahájil v roku 1945. Od tej doby je kľúčovou organizáciou pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti, či už rýchlej alebo preventívnej.

Pobočka v dedine Minyara, ktorú som mal možnosť osobne navštíviť, je sociálno-medicínske centrum sídliace v prenajatom podlaží v jednom z radových domov. Vzhľadom na finančné možnosti nemajú vybavenie na poskytnutie prvej pomoci. Túto činnosť poskytuje najbližšie stredisko, ktoré je priamo v meste Halba, vzdialené od Minyari asi 3 km.

Centrum, ako už samotný názov napovedá, sa skôr špecializuje na sociálnu oblasť a neposkytuje základnú zdravotnú starostlivosť okrem očkovania a rôznych prevencií. Zameriava sa na pomoc matkám a deťom, programy gramotnosti, plánovanie rodiny ale aj rehabilitačné programy pre zranených. Okrem toho aj regrutuje dobrovoľníkov.⁴¹

Pobočka má viacero nevýhod. Okrem nedostatočnej technickej vybavenosti a vybavenosti liekmi jej chýba označenie. V prípade nutnosti poskytnutia nevyhnutnej zdravotnej starostlivosti je teda ťažké ju vyhľadať. Ďalšou nevýhodou je personál, ktorý okrem arabského, neovláda žiaden cudzí jazyk.

5.1.3. Mimovládna organizácia Mishwar Amal (Cesta nádeje)

Spoločnosť ako škótsku charitu pod číslom SC046995 založil v mesiaci máj 2016 Anthony Collins ako reakciu na prebiehajúcu utečeneckú krízu v Libanone. Anthony je zároveň aj jej riaditeľom. Oficiálne sídlo organizácie má adresu Beit Kafrouni, Miniara, Akkar, Libanon.

Cieľom projektu organizácie je poskytnutie podpory komunitám utečencov ako aj komunitám, ktoré ich hostia, rozvíjaním tvorivých projektov, ktoré pomôžu vyvolať

⁴⁰ <http://www1.wfp.org/countries/lebanon>.

⁴¹ <http://redcross.org.lb/SubPage.aspx?pageid=209&PID=162>.

skutočné sociálne a ekonomické zlepšenia pre všetkých. Posilňovaním väzieb medzi libanonskou, sýrskou a palestínskou komunitou sa usiluje o zachovanie sebestačnosti a solidarity a predchádzanie viacerých problémov, ktoré sú spojené so spoločným nažívaním.

Organizácia sa venuje pomoci komunite sýrskych utečencov v okolí dediny Tal Aabbas. Tvoria ju tri stanové osady (každý pod svojim číslom), jeden palestínsky tábor a niekoľko lokalít. Okrem riaditeľa je v organizácii oficiálne zamestnaná Naila, ktorá má na starosti komunikáciu s miestnymi orgánmi štátnej správy. Priamu podporu, pomoc pre utečencov a ich starostlivosť zabezpečuje viacero dobrovoľníkov. Jedným z nich je David, občan Talianska, ktorý vedie hravou formou hodiny capoeiri (viď Prílohu 8, obr. 5). Sú určené pre deti všetkých vekových kategórií a odohrávajú sa zvyčajne v sobotu doobeda za búrlivého potlesku a bubnového sprievodu. Palestínčan Aboodi, žijúci v tábore Nahr al-Bared na predmestí Tripolisu pomáha s organizáciou workshopov so zameraním na hudbu, filmové premietanie a iné aktivity, ktorých cieľom je vzdelávanie mládeže, rozvoj jej potenciálu a podpora ich komunity. Dalja, libanonská občianka pracujúca v sektore zdravotníctva sa stará o vzdelávacie aktivity. Príležitostne pre staršie deti a dospelých organizácia zabezpečuje aj výučbu anglického jazyka.

Časť finančných zdrojov na chod organizácie, ktoré podľa vyjadrení jej riaditeľa predstavujú približne 800 USD mesačne, sú získavané predajom hudby a videí, priamo z tábora. Túto činnosť majú na starosti ďalší dobrovoľníci. Väčšina finančných zdrojov ale pochádza z darov (donorov) od rôznych či už miestnych, alebo zahraničných fyzických, resp. právnických osôb.

6. Prípadová štúdia – životné podmienky Sýrskych utečencov v provincii Akkar, v Libanone a ich budúcnosť

V tejto kapitole sa budem zaoberať popisom životných podmienok sýrskych utečencov žijúcich v katastrálnom území mesta Halba, ktoré je hlavným mestom provincie Akkar v severnom Libanone. Tu som v mesiaci marec a apríl 2018 realizoval svoj výskum za pomoci NGO Mishwar Amal. Celkovo som navštívil päť neoficiálnych stanových táborov, vyznačených na mape v Prílohe 4. Podotýkam že, žiaden zo sýrskych táborov v Libanone nie je oficiálny. Oficiálne sú len tie palestínske.

Cieľom mojej práce okrem popisu aktuálnej situácie v tábore bolo aj odpovedať na hypotézu, ktorú som si stanovil: „Sýrski utečenci sa chcú po ukončení občianskej vojny vrátiť do svojej rodnej krajiny“. Z oblasti životných podmienok som sa zameril predovšetkým na ich bezpečnosť (či sa cítia v týchto táboroch bezpečne a akým bezpečnostným hrozbám sú najviac vystavení).

Podklady pre vyhodnotenie hypotézy som získal kvalitatívnym výskumom a to dotazníkom, hĺbkovými rozhovormi a osobným pozorovaním.

Otázky v dotazníku boli vopred pripravené v elektronickej forme v arabskom jazyku a respondenti mali možnosť výberu pri každej z celkovo 18 otázok. Prvé dve otázky boli viac otvorené z dôvodu získania relevantnejších údajov. Formuloval ich inštitút „Demokracie 21“ (viď Prílohu 1, Dotazník str. 1 a str. 2). V prvej z nich „Za akých okolností by ste sa so svojou rodinou vrátili do Sýrie?“ z 8 odpovedí len 2 pozitívne a jednu negatívnu. V druhej otázke „Aké slová a pojmy sa Vám spájajú so slovom Európa“ bolo možné z 15 odpovedí zaškrtnúť len 5 pozitívnych a 2 negatívne. Vzhľadom na vzdelanie respondentov uvedené v otázka č. 15 (57,7 % je bez vzdelania, 38,5 % z nich má základné a len jeden z nich mal stredné vzdelanie), boli tieto otázky pre ich pochopenie príliš zložité a pre získanie pravdivých údajov bolo potrebné viacnásobné vysvetlenie. V prípade opakovaného výskumu by som sa otázkam podobného typu radšej vyhol, resp. preformuloval ich do im zrozumiteľnejšej podoby.

Na vytvorení aplikácie pre jednoduché vyhodnotenie dotazníka a preklad otázok do arabského jazyka sa podieľal uvedený inštitút, ktorý mi týmto spôsobom v značnej miere uľahčil spracovanie získaných poznatkov. Podmienkou spolupráce bolo zahrnutie prvých dvoch rozsiahlejších otázok, ktorým sa budem venovať v ďalších bodoch. Inštitút rovnako ako ja, bude získané údaje ďalej analyzovať pre svoje potreby a v prípade spokojnosti bude realizovať podrobnejší výskum či už v rovnakej, alebo inej oblasti. Kompletné výsledky výskumu sú k dispozícii širokej verejnosti na ich webovej stránke. Z nej som čerpal aj jednotlivé grafy zobrazené na nasledujúcich stranách.⁴²

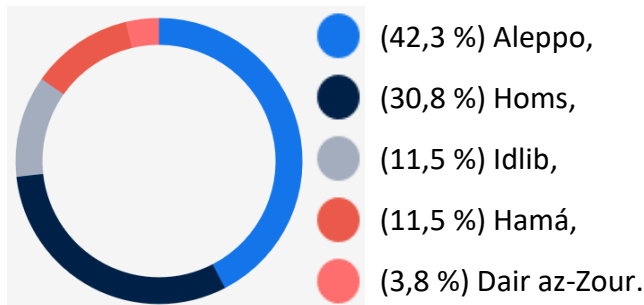
Na mojej prípadovej štúdii sa podieľalo celkovo 26 respondentov, z ktorých:

- viac ako 80 % z nich tvorili muži, ženy necelých 20 % (otázka č. 8);

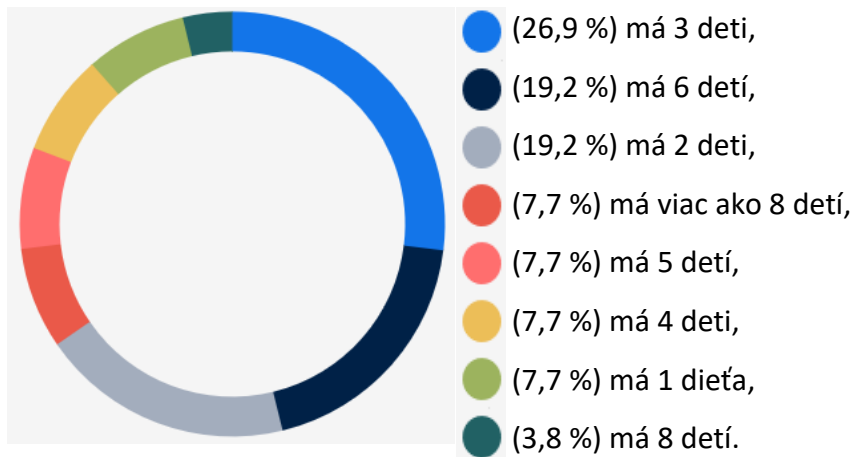
⁴² <https://vote.d21.me/vote/NkbesL5PqE/results?view=stats&type=cummulative>.

- vekovú skupinu (otázka č. 9) tvorili kategórie do 18 rokov – 3,8 %, od 19 do 42 rokov – 73,1 % a od 43 do 60 rokov – 23,1 %;
- miesto, resp. oblasť v Sýrii z ktorej pochádzajú (otázka č. 10):

- sociálny status (otázka č. 12) tvorilo 96,2 % ženatých, respektíve vydatých osôb a len jedna z nich (3,8 %) uviedla, že je vdovec / vdova;
- na otázku o počte detí v jednej rodine (otázka č. 13), ktorej priemer tvorilo 4,1 odpovedali takto:

- v otázke vierovyznania (otázka č. 14) uvidelo 96,2 % z nich, že sú sunniti, jeden respondent uviedol že je iného vyznania. Počas rozhovoru sa táto osoba snažila svoje osobné údaje nezverejňovať a preto je predpoklad, že všetci respondenti sú vyznania sunnitskej vetvy islamu;
- jazykmi, ktorými respondenti hovoria (otázka č. 16) uviedli, že všetci samozrejme ovládajú arabský jazyk, jeden z nich (3,8 %) uviedol, že má len čiastočné znalosti z talianskeho jazyka a 19,2 % podľa svojich vyjadrení ovláda jazyk anglický. Úroveň je ale na komunikáciu s cudzincami nepostačujúca. Je zaujímavé, že aj keď respondenti v priemere žijú v Libanone približne 5 rokov, len jeden z nich uviedol základné znalosti francúzskeho jazyka. Bežne sa ním dá dohovoriť najmä v hlavnom meste, keďže táto krajina bola až do roku 1943 mandátnym územím Francúzska. Dôvodom je separácia sýrskej komunity od tej miestnej libanonskej v čo možno najväčšej miere. Palestínska komunita, žijúca v 13 km vzdialenom tábore Nahr el-Bared, disponuje oveľa lepšími jazykovými znalosťami v porovnaní s tou sýrskou, najmä čo sa týka anglického jazyka.

6.1. Stručná história a popis tábora

Pre zaujímavosť uvediem fakt, že Libanon je krajina, ktorej podľa štatistických údajov z roku 2018 patrí s počtom obyvateľov 596 19. priečka na svete v hustote osídlenia na km² ⁴³. Podľa môjho názoru vo veľkej miere ovplyvňuje predstavu o krajine. Dediny a mestá tvoria v provincii Akkar jeden súvislý celok, ktorý vôbec nie je ohraničený ako v našich podmienkach. Cudziniec tak nemá predstavu, v ktorej dedine práve je, na ktorej ulici sa nachádza, prípadne čo je predmestie a čo už sa považuje za širšie centrum. Domy samozrejme nemajú žiadne číslovanie. V našich podmienkach úplne nemysliteľné.

Väčšine z nás sa pri pojme utečenecký tábor zjaví teritórium, resp. oblasť, ohraničená plotom s ostnatým drôtom. Pravdupovediac, moja myšlienka nebola iná. Nevedel som si to predstaviť, a ani čo môžem od takéhoto tábora po vstupe do neho očakávať. Rovnako ako s administratívnym značením som ostal mierne zaskočený aj predstavou „klasického utečeneckého tábora“.

V skutočnosti ide o lokality kde pri sebe stoja stany v počte od troch po niekoľko desiatok kusov. Stoja či už pozdĺž hlavných alebo vedľajších ciest, priamo v dedinách, na ich okraji alebo na úplnej samote v strede polí, kde sa pestuje ovocie alebo zelenina. Niektoré sú ukryté pod stromami, za budovami, ale niektoré z nich je možné zbadáť z diaľky.

Každý tábor má svoje označenie. Je takmer úplne odlišný od toho druhého. Vo väčšine z nich vládne poriadok, nad ktorým dohliada vedúci tábora, tzv. „Abo“, akýsi vodca. Jednou z jeho úloh je rozdeľovanie finančnej odmeny za prácu, ktorú vykonávajú Sýrčania na blízkych poliach. Pre miestnych farmárov, ktorý nepatria práve medzi najmajetnejších Libanoncov, predstavujú lacnú pracovnú silu. Výška mzdy za 7 hodín práce sa pohybuje na úrovni 10 USD.

Nie vo všetkých táboroch je tento vodca spájaný s poctivosťou. Podľa vyjadrení, v jednom z väčších táborov bolo bežné, že provízie Abo nevyplácal a nechával si financie pre svoje potreby. Počas prvej návštevy to mohlo byť jasné každému, aké pomery na tomto mieste panujú. Deti bez dozoru rodičov (pravdepodobne kvôli práci na poliach) sa snažia „vítať“ každého, kto sa ku nim priblíži. Či už sa snažia ukoristiť pre seba nejaký darček, prípadne sa zahrať nejakú hru, alebo vnútiť recitáciu vyznania viery, tzv. šahádu.

6.1.1. Ubytovanie

Väčšina z nich žije v provízorných Táboroch 1 až 5. Dve osoby, ktoré sa výskumu zúčastnili, žijú v klasických domoch v prenájme, jedna osoba býva neďaleko Tábora 2

---

⁴³ <http://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/>.

v byte, ktorý je súčasťou samostatne stojaceho domu. Žiadny z respondentov nevlastní nehnuteľný majetok. Za bývanie sú nútení platiť nájomné miestnym „podnikateľom“, ktorí využili ich zložitú situáciu a umožnili na ich pozemkoch zriadenie táborov. Priemerné nájomné za stan sa pohybuje na úrovni 300 – 350 USD ročne. Náklady zhŕňajú elektriku a vodu zo studne, v prípade že je súčasťou tábora.

Pomoc pri zriaďovaní improvizovaných táborov poskytol Úrad vysokého komisára pre utečencov (v skratke UNHRC), čo je vlastne aj ich charakteristikou – biele plachty s označením organizácie. Veľkosť stanov sa líši, každý z nich má svoju tzv. obývaciu miestnosť kde sa prijímajú návštevy, provizórnu kuchynku v ktorej sú uložené potraviny a voda, prípadne ešte jedna miestnosť určená na spanie, ak na tento účel nie je prispôbena obývacia miestnosť. Voda je len v studniach alebo nádržiach na vybraných miestach v táboroch. Niektoré z táborov, kde žijú najchudobnejšie rodiny, vodu vôbec nemajú a musia si ju kupovať.

Rodina, ktorá sa prisťahovala do Libanonu až v septembri 2014 (medzi respondentmi takmer najneskôr) býva v prenajatom byte pri hlavnej ceste Aabdeh – Halba Rd. Platí mesačné nájomné za 2-izbový byt vo výške 200 USD. Komfort bývania v byte sa samozrejme nedá porovnať s bývaním v stane. Rozhodujúcim kritériom pre získanie „lepšieho“ bývania nie je teda podmienka „kto skôr príde, ten skôr berie“, ale šikovnosť a kontakty hlavy rodiny. Rozhovor za neho v tomto prípade absolvovala jeho manželka z dôvodu jeho pracovných povinností. Rovnakú sumu za byt platí aj druhý respondent, pán Nasser. Bol nútený odísť z tábora kvôli obave o seba a svoju rodinu, pretože bol zatknutý miestnymi bezpečnostnými zložkami za podozrenie z vykonávania nelegálnej činnosti. V porovnaní s ostatnými respondentmi kvôli svojmu vzhľadu a oblečeniu pripomínal skôr miestneho občana. Do Libanonu pricestoval medzi prvými, už v roku 2012 z mesta Homs.

Niektorým respondentom boli po vyplnení dotazníka kladené otázky formou hĺbkového rozhovoru ohľadom spokojnosti s ubytovaním v provizórnych táboroch. V Tábore 4, ktorý tvoria len štyri stany v strede polí, jeho obyvatelia uviedli, že sú s bývaním spokojní. Za pomoci UNHCR im bola vybudovaná studňa a toaleta. Do väčšieho tábora (ako napr. Tábor 2) by sa presťahovať nechceli, najmä kvôli bezpečnosti a problémom, ktoré občas vznikajú medzi jeho obyvateľmi (napr. obyvatelia pôvodne z mesta Idlib sa občas dostávajú do konfliktu s obyvateľmi z mesta Homs). Rodičia zároveň chránia svoje deti pred vstupom do väčších táborov, kde by si podľa ich tvrdení ľahko mohli osvojiť zlé návyky.

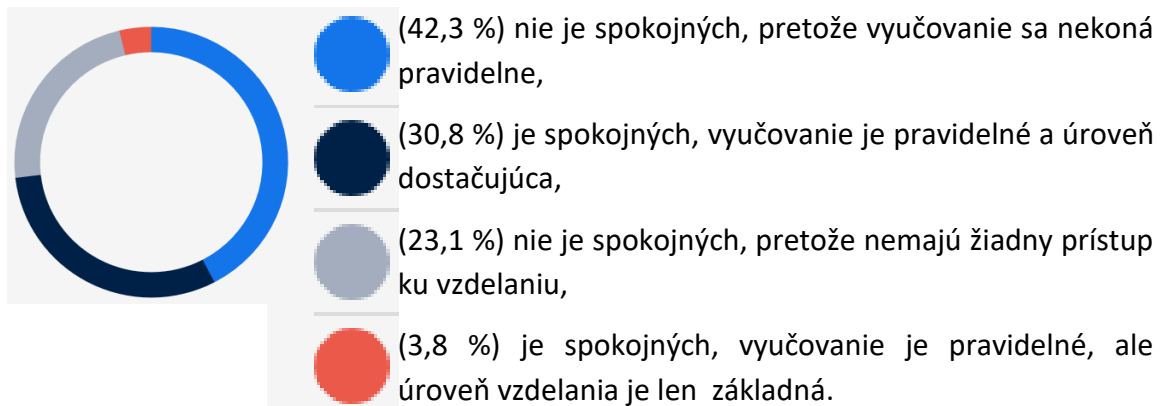
Rodiny z Tábora 5, ktorý tvoria len 3 provizórne stany, na to ale majú iný názor. S obyvateľmi z väčších táborov sa stretávajú a radi by sa tam aj presťahovali. Z finančného hľadiska si to ale nemôžu dovoliť. V tomto tábore nie je zabezpečený žiadny vodný zdroj ani toaleta. Bývajú tu najchudobnejšie rodiny, s ktorými som mal

možnosť stretnúť sa. Príčiny názorového rozkolu môžu byť dve. Jednak iné, jednoduchšie zmyšľanie, alebo samotné podmienky.

6.1.2. Školstvo

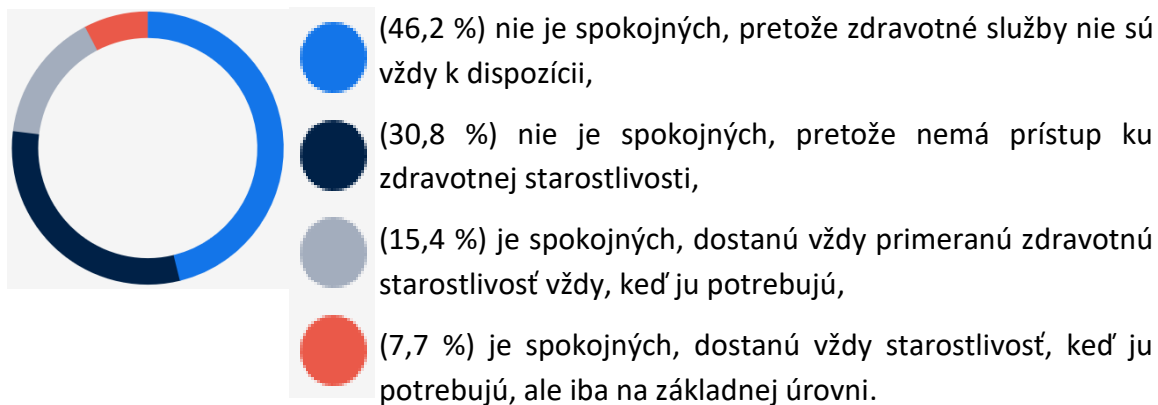
Problémy školstva ako jeden z ekonomických dôsledkov migrácie som už čiastočne načrtol v bode 3.3. V súčasnosti je povinná školská dochádzka v okolí dedinky Tal Abbass zabezpečovaná rôznou formou. Či už v budovách školy, alebo priamo v táborech. Takouto formou sa deti vzdelávajú v Tábore 1, v ktorom každé ráno prebieha vyučovanie za pomoci dobrovoľníkov z Nemecka, Libanonu a Anglicka. Deti sa učia čítať, písať a počítať. Každú stredu a štvrtok poobede je pre staršie deti určený tzv. kurz domácich prác, na ktorom získavajú praktické rady a základné zásady pre používanie elektriky a elektrických spotrebičov. V tábore prebieha aj výučba za pomoci inej mimovládnej organizácie určená pre najmenšie deti, v tomto prípade prebieha výučba hravou formou s používaním rôznych pomôcok. Naproti tomu deti z Tábora 4, ktorý tvoria len štyri rodiny v štyroch stanoch, chodia do neďalekej školy v Tel Hemira, kde doobedňajšie vyučovanie pre libanonské deti prebieha od 8:00 – 14:00 a od 14:00 – 18:00 pre sýrske deti.

Spokojnosť s prístupom ku vzdelaniu je v dotazníku zahnutá v otázky č. 3. Výsledok je takýto:

6.1.3. Zdravotníctvo

Téme zdravotníctva, rovnako ako téme školstva sa venujem v práci len okrajovo, pretože obidve neboli cieľom výskumu. Vytvárajú však celkový obraz o situácii v provincii Akkar a tamojších životných podmienkach, a preto som ich do svojho dotazníka taktiež zahrnul. Na otázku č. 2, pojednávajúcu o spokojnosti s prístupom ku zdravotnej starostlivosti v aktuálnom mieste pobytu, respondenti odpovedali takto:

Z výskumu jednoznačne vyplýva, že viac ako trom štvrtinám respondentov chýba dostatočná zdravotná starostlivosť. Pre sýrskych utečencov neexistuje niečo podobné ako zdravotné poistenie u nás. Každú operáciu, vyšetrenie, ošetrovanie, alebo čo i len konzultáciu s lekárom musia zaplatiť lekárovi na mieste v hotovosti. Nielen služby, ale najmä lieky sú v Libanone vo všeobecnosti veľmi drahé, pre utečencov takmer nedostupné. 26,2 % opýtaných, s ktorými som mal možnosť výskum realizovať, boli nezamestnaní (otázka č. 6), pretože počas bojov v Sýrii utrpeli rôzne druhy zranení (či už chrbtice, končatín, alebo vnútorné zranenia), na základe ktorých boli považovaní za invalidov. Tieto osoby nevyhnutne potrebujú podstúpiť operáciu, na ktorú si ale musia najprv našetriť, resp. požičať financie od ostatných členov rodiny. Nezostáva im nič iné, len čakať. Uvediem aj ceny niektorých zákrokov:

- prehliadka u lekára pre dieťa – 150 USD,
- test krvi – 35 USD,
- vyšetrenie (nešpecifikované) – od 60 do 250 USD,
- operácia (nešpecifikovaná) – 300 USD,

Zdravotná starostlivosť v niektorých prípadoch prebieha aj priamo v tábore, ako je to napr. v Tábore 1, do ktorého chodí pravidelne, raz mesačne doktor – dobrovoľník pôvodom z Talianska. Takáto intenzita ani zďaleka nepostačuje, keďže v tábore žije približne 140 obyvateľov. Najbližšie verejné charitatívne zdravotné stredisko je na hlavnej ceste Halba – Qoubaiyat, asi kilometer od uvedeného tábora. Priamo v meste Halba je k dispozícii tiež Youssef Medical Center, ktoré slúži výhradne len pre potreby Libanoncov.

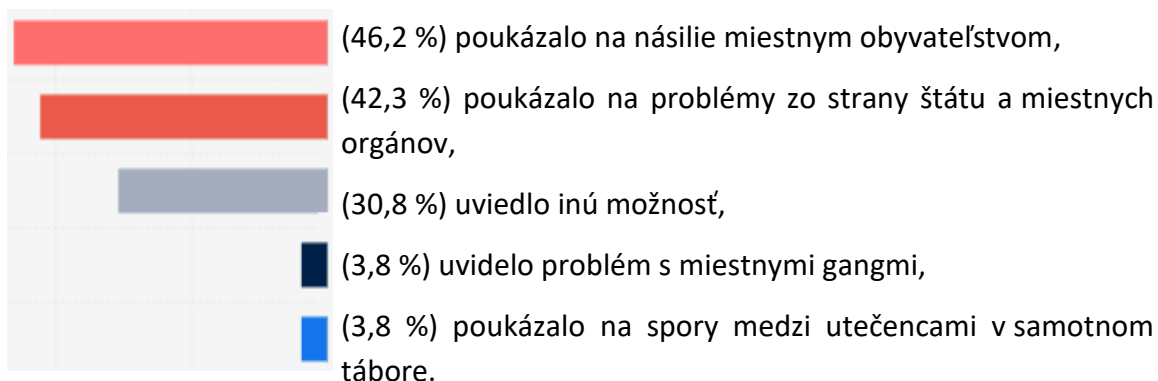
6.1.4. Bezpečnostná situácia

Napriek tomu, že provinciu Akkar som pred mojim výskumom nikdy nenavštívil, predpokladal som, že sýrski utečenci sa v oblasti Akkaru necítia bezpečne. Domnienku som získal na základe informácií z internetových článkov, štúdií a rôznych výskumov, ktoré som pred vycestovaním do Libanonu preštudoval. Tejto problematike je

venovaná otázka č. 4, ktorá znie: „Máte pocit bezpečia vo vašom aktuálnom mieste bydliska?“ Respondenti odpovedali takto:

Pre získanie podrobnejších a hodnotnejších údajov o bezpečnostnej situácii som túto otázku ešte rozvinul o akúsi pod otázku, ktorá je však v dotazníku uvedená samostatne (otázka č. 5), v ktorej sa pýtam: „Ak sa necítite bezpečne, čo považujete za najväčší zdroj nebezpečenstva pre Vás a Vašu rodinu?“. Podotýkam, že na túto otázku odpovedalo aj tých 30,8 % respondentov, ktorí v predošlej otázke vyjadrili úplný pocit bezpečnosti. Podľa výsledkov tejto otázky bolo zistené, že:

Uvedené štatistiky nedávajú jednoznačnú odpoveď (či už kladnú, alebo zápornú) na moju domnienku. Nejednoznačnosti prispieva aj fakt, že nie všetci respondenti bývali v provizórnych táboroch. Minimálne traja z nich bývali v prenajatých bytoch, v ktorých sú podmienky neporovnateľne lepšie, aj čo sa týka bezpečnosti. Napriek tomu si myslím, že väčšina sýrskych utečencov sa v podmienkach, v ktorých momentálne „prežívajú“, teda v improvizovaných stanoch, cíti viac bezpečne ako nebezpečne.

Jednoznačne najväčšou hrozbou pre nich sú miestni obyvatelia, ktorí im v najväčšej miere znepríjemňujú ich životné podmienky. Či už sa jedná o rôzne provokácie alebo umelo vytvárané konflikty. Nie je neobvyklé, že v táboroch s väčším počtom obyvateľov prebiehajú z času na čas razie zo strany miestnych ozbrojencov, pravdepodobne akýchsi „neoficiálnych ochrancov“ libanonského obyvateľstva. Takto bol zatknutý aj pán Nasser, o ktorom som sa zmienil v bode 6.1.1. Druhé, nemenej vážne riziko predstavujú napr. pytliaci, ktorí lovia vtáctvo ako pokrm. Neraz sa stalo, že zblúdilé projektily zasiahli hrajúce sa deti neďaleko Tábora 4. Presvedčiť som sa o tom mohol aj počas mojej prítomnosti, keď bolo počuť viacero výstrelov.

Čo je ale pre sýrskych utečencov najhoršie? Sú veľmi zraniteľní. V prípade akýchkoľvek bezpečnostných incidentov im nikto neposkytne ochranu. Ani vojenské, ani policajné, či iné bezpečnostné zložky. So svojimi sťažnosťami sa teda v tomto smere nemajú na koho obrátiť.

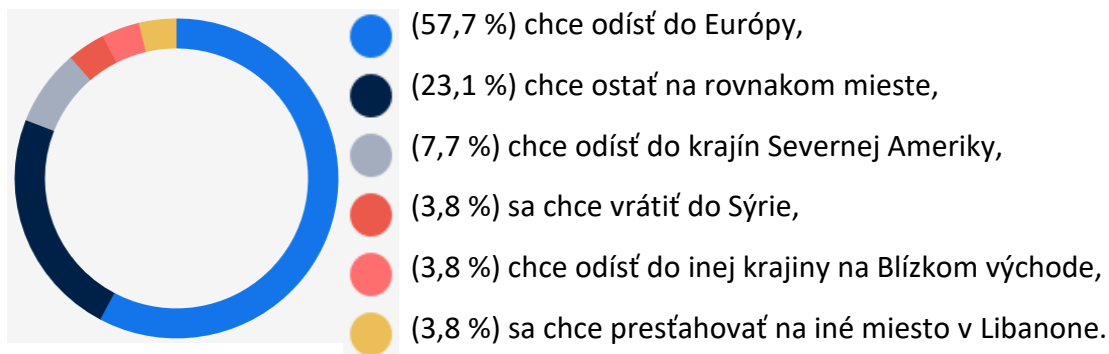
Pred rokom sa stal prípad, kedy miestni obyvatelia sa z neobjasnených príčin snažili vyhľadať sýrskeho chlapca z Tábora 2 s úmyslom pomstiť sa mu bitkou. Do potýčky sa zapojil aj Tony, riaditeľ NGO Mishwar Amal, aby chlapca ochránil a vyriešil spor. To sa mu nakoniec aj podarilo, ale miestnymi obyvateľmi bol upozornený, aby nabudúce hľadanú osobu pre svoju bezpečnosť radšej dobrovoľne vydal.

V minulosti bolo v niektorých táboroch zaznamenaných aj pár menších bombových útokov namierených proti sýrskym utečencom. Neboli zaznamenané žiadne problémy napr. s drogovou činnosťou alebo s výskytom rôznych druhov zbraní. Sýrčania sú veľmi prispôsobiví, správajú sa veľmi dobre a navonok sa nesnažia vyvolávať konflikty, aby nevznikali zbytočné problémy. Našťastie nemajú ani tendencie k nejakým formám domobrany. Napriek tomu sú ostražití. Chlapec z mesta Idlib, ktorý mal výborné znalosti anglického jazyka, sa snažil začleniť do jedného z táborov s väčším počtom obyvateľov. Obyvatelia ho považovali za akéhosi „agenta“, spolupracujúceho s miestnou vládou, a preto si musel nájsť iné bydlisko.

Aj keď ich nový domov je neporovnateľne bezpečnejší, žijú v tejto krajine uväznení. Nielen že nemajú peniaze na cestovanie, ale ich pohyb je eliminovaný kontrolnými bodmi, tzv. „check-pointmi“, rozmiestnenými po celej krajine. V prípade kontroly na niektorom z nich im hrozí riziko zatknutia, následného vypočúvania a nanešťastie aj mučenie, ktoré musel vytrpieť jeden z respondentov. Príslušnosť odhalia nie len doklady, ale aj dialekt. Preto tí sýrski utečenci, ktorí bývajú v provizórnych táboroch, takmer nikam necestujú.

6.1.5. Budúcnosť sýrskych utečencov v provincii Akkar

V tejto časti sa dostávam ku samotnému jadru môjho výskumu. Po výbere témy mojej bakalárskej práce som stanovil hypotézu, v ktorej tvrdím, že sýrski utečenci sa chcú po ukončení občianskej vojny do ich rodnej krajiny vrátiť. Téma ich budúcnosti je rozpracovaná hneď v prvej otázke dotazníka. Bola sformulovaná nasledovne. „Čo plánujete urobiť v najbližších 6-tich mesiacoch až jedeného roka?“ Výsledky výskumu sú nasledovné:

Z výsledkov jasne vyplýva, že utečenci sa do svojej vlasti vrátiť nechcú. Druhá hypotéza, podobne ako prvá, sa teda taktiež nepotvrdila. Napriek tomu, že všetci respondenti boli sunnitskej vetvy islamského vyznania, režim súčasného prezidenta B. Assada im prekážal len čiastočne (Assad je vyznaním alawita, ktoré sa považuje za šiítsku vetvu islamu). Hlavnú príčinu odmietnutia ich návratu sú neustále prebiehajúce boje rôznych frakcií, ktoré osobne pocítili. Neprehľadnosť situácie im neumožňuje žiť plnohodnotný život v bezpečí a zamestnanie, na základe ktorého by sa vedeli o svoju rodinu dôstojne postarať pri zabezpečovaní základných potrieb. Toto tvrdenie je podložené aj vyhodnotením otázky v dotazníku (viď Príloha 1, Dotazník str. 1) „Za akých podmienok by ste sa Vy a Vaša rodina vrátili do Sýrie“. 50 % respondentov by sa vrátilo len vtedy, ak sa skončí ozbrojený konflikt a 46 % len ak by bola oblasť bezpečná s dostatočným množstvom pracovných ponúk. Dvaja respondenti (8 %) uviedli, že za žiadnych okolností by sa do Sýrie nevrátili.

Moja hypotéza sa ale aspoň čiastočne potvrdila v praxi. Aj napriek všetkým uvedeným prekážkam bol dňa 18. apríla 2018 zaznamenaný historicky prvý návrat asi 500 vopred vybraných sýrskych utečencov do svojej vlasti. Z južného libanonského mesta Shebaa boli 15-timi autobusmi prevezení v koordinácii s pracovníkmi Všeobecných bezpečnostných síl „General Security Forces“ do okolia mesta Beit Jin ležiaceho približne 50 km juhozápadne od hlavného mesta Damask.⁴⁴ Na základe tohto úspešného kroku budú pravdepodobne libanonské úrady vyvíjať ďalšie podobné aktivity s cieľom ponúknuť návrat sýrskym utečencom do svojej krajiny.

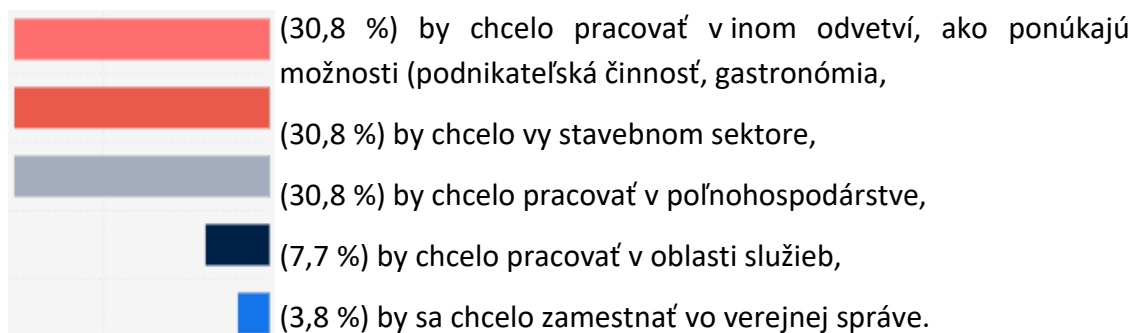
Druhou zaujímavou štatistickou otázkou, ktorú navrhol do dotazníka inštitút, bol pojem „Európa“ a čo si pod ňou respondenti predstavujú (viď Prílohu 1, Dotazník str. 2). Až 85 % z nich ho spájalo s bezpečnosťou, 62 % s prístupom ku vzdelaniu a po 58 % so slobodou, novým životom a lepšou budúcnosťou pre svoje deti. Naopak až 46 % malo pod týmto pojmom obavu o neznášanlivosť voči ich náboženstvu, 35 % sa obávalo neznášanlivosti voči ich etnickej príslušnosti a 19 % malo obavy z neprijatia do novej spoločnosti miestnymi obyvateľmi.

S budúcnosťou súvisí aj ich povolanie, preto som sa v otázke č. 7 pýtal, akú činnosť by respondenti chceli vykonávať. Na otázku súčasného pracovného zaradenie

⁴⁴ <http://www.naharnet.com/stories/en/245005>.

(otázka č. 6) odpovedali respondenti takto: 34,6 % nemalo stabilnú prácu, 26,9 % bolo nezamestnaných, 19,2 % pracuje v stavebnom sektore, 11,5 % v poľnohospodárstve a 19,2 % uviedlo inú možnosť. Ich predstava o budúcej práci je nasledovná:

Respondenti, ktorí majú stabilnú prácu, sú s ňou väčšinou spokojní a nemajú záujem ju zmeniť. Práca, ktorú by chceli vykonávať je manuálna a fyzicky náročná. Napriek tomu je pre nich zaujímavá, pretože rovnakým spôsobom sa živili aj ich rodičia a na takúto činnosť sú zvyknutí. V prípade, že by sa aspoň časti z nich podarilo pricestovať do Európy, boli by vhodným prínosom pre ekonomiku daného štátu, kde je o takéto pracovné pozície dlhodobo veľmi nízky záujem. Vyplnili by tak medzeru na trhu práce, čo by bolo prospešné pre obidve strany.

7. Záver

Občianska vojna v Sýrii, ktorá trvá bez prestania už ôsmy rok, výrazne zmenila nielen vzhľad krajiny, ale čo je horšie, podpísala sa aj nad miestnym obyvateľstvom. Smrť takmer 511 000 obetí je toho dôkazom. Podľa mimovládnej organizácie Sýrske observatórium pre ľudské práva, ktorá monitoruje priebeh vojny a poskytuje údaje o obetiach, bolo do 12. marca 2018 zabitých:

- 106 390 civilistov, z toho 19 811 detí a 12 513 žien,
- 63 820 sýrskych vojakov, ktorí podporujú režim súčasného prezidenta,
- 58 130 spojeneckých vojakov, ktorí sympatizujú so súčasným režimom vrátane 1 630 vojakov libanonského hnutia Hizballáh a 7 686 vojakov iných zahraničných šiitských skupín,
- 63 360 tvrdých islamistov a džihádistov vrátane bojovníkov ISIS a pobočky bývalej Al-Káidy,
- 62 039 bojovníkov iných síl, ako napr. kurdských vojakov a nedžihádistických rebelov.

Zvyšných zhruba 157 000 obetí nebolo podľa štatistík možné identifikovať.⁴⁵

Aj keď jej príčiny sú viac menej každému, kto sa zaujíma o túto krajinu jasné, vinníkov neodhalili ani najväčší experti na Blízky východ. Každý z nich si kladie otázku: „Do kedy bude krajina a jej obyvatelia trpieť?“ a „Ako to všetko skončí?“

Bohužiaľ, zatiaľ na tieto otázky nie je možné jednoznačne odpovedať. Jedno je ale isté. Tromfy v rukách majú najvyšší predstavitelia mocností, ktoré sú v konflikte zapojené. Zbytočné provokácie s cieľom vyvolať chaos a destabilizáciu len odďaľujú sýrskym utečencom možnosti návratu a pokojný život. Taký ako ho poznajú spred roka 2011. Na tento fakt by mali myslieť všetci, ktorých rozhodnutia ovplyvňujú život tým miliónom utečencov, azylantov. resp. vnútorne presídleným osobám.

Ako už bolo v Úvode naznačené, táto moja bakalárska práca sa všeobecne zaoberá životnými podmienkami sýrskych utečencov v libanonskej provincii Akkar, konkrétne okolie mesta Halba. Toto miesto, ktoré sa pre nich stalo domovom, si ale nevybrali ako svoje vysnené. Bohužiaľ nemali na výber. Rozhodla vzdialenosť od ich pôvodného bydliska a finančné možnosti.

Okrem základných pojmov som sa venoval aj dôsledkom migrácie na Libanonskú republiku, špeciálne ekonomickým, ktoré boli spôsobené príchodom takéhoto veľkého počtu utečencov zo susednej Sýrie. V krátkosti som rozobral príčinu ich odchodu, teda nepokoje, ktoré vyvrcholili občianskou vojnou po tzv. Arabskej jari v roku 2011.

---

⁴⁵ <https://i24news.tv/en/news/international/middle-east/169703-180312-syria-war-has-killed-more-than-350-000-in-7-years-monitor>.

Podstatnú časť práce tvorí môj terénny výskum. Do práce som sa snažil uviesť všetky moje zistené poznatky, ktoré som nadobudol a súvisia s životnými podmienkami. Téma je obsiahlejšia, preto som sa zameril na ich bezpečnosť a budúcnosť. Prekvapilo ma, že hypotéza, ktorú som stanovil pred výskumom sa nepotvrdila. Väčšina z nich sa do svojej rodnej krajiny vrátiť nechce. Osobne som vojnový konflikt nezažil, a preto je ťažké sa do myšlienok respondentov vcítiť. Pevne verím, že takúto dilemu nebudem musieť nikdy riešiť. Sýrski utečenci sa v Libanone napriek tomu cítia bezpečnejšie ako som predpokladal, čo je podľa môjho názoru pozitívne.

Výsledky výskumu ale nemožno zosobniť pre všetkých sýrskych utečencov v Libanone. Pre tých, ktorí žijú v údolí Beqaa, v Južnom Libanone, alebo v okolí hlavného mesta sa môžu výrazne líšiť. V každom prípade by takéto porovnanie vytvorilo lepšiu predstavu v otázkach, ktoré boli cieľom tohto výskumu. Podarí sa im v budúcnosti asimilovať, alebo sa situácia vyhrotí? Nezmenia predsa len svoj názor a neodídu do rodnej krajiny? To sú otázky, ktorými sa oplatí aj v budúcnosti zaoberať.

Ako som vyššie uviedol, akýkoľvek výskum v takejto komunite nie je jednoduchý. Prekážky tvoria či už jazyková bariéra, rozdiel v mentalite, vzdelaní, ale v neposlednom rade dôverčivosť samotných respondentov. Bez pomoci osôb z NGO, ktoré si dôveru u respondentov získali dlhodobou spoluprácou, by to nebolo vôbec možné.

V práci som nepoužil všetky odborné zdroje uvedené v zadaní práce. Všetky pojednávajú o histórii Sýrie, väčšina z nich od roku 2011. Viac ako histórii som ale prikladal dôležitosť výskumu a najaktuálnejším štatistikám, ktoré sú z môjho pohľadu pre prácu prínosnejšie a pre čitateľa zaujímavejšie. Z hľadiska rozsahu teda nebolo možné všetky použiť. Preto som vybral len tie, ktoré sú z môjho pohľadu najkvalitnejšie.

Z výsledkov výskumu, popisu aktuálnej situácie a tiež z obrazovej prílohy každý čitateľ získa aspoň čiastočné predstavy o podmienkach, v ktorých tieto osoby musia žiť. Nedá mi nespomenúť jedno z najprekvapivejších zistení, ktoré sa mi hlboko vrylo do pamäti. Je to vek respondentov. Doposiaľ som sa nestretol s ľuďmi, ktorí vyzerajú o 15 až 20 rokov staršie, ako v skutočnosti sú. Túto nemilú a zarážajúcu skutočnosť pripisujem všetkým tým útrapám, ktoré museli tieto osoby pretrpieť. Či už je to začiatok občianskej vojny, týranie zo strany bojovníkov tzv. Islamského štátu, ich životné rozhodnutia, či strastiplná cesta, ktorou sa boli nútení vydať a opustiť svojich priateľov, známych a niekedy aj najbližších rodinných príslušníkov, len aby si zachránili život.

Napriek tomu na život Sýrčania nezanevrelí. Je to jeden z najpohostinnejších národov, o čom sa bolo možné presvedčiť počas každej návštevy ich skromných príbytkov. Či už je to ponuka čaju, kávy, niekedy aj ovocia. Aj s tým málom čo majú, sa radi podelia. Veľkú spolupatričnosť preukázali libanonskému národu, keď to

potrebovali najviac. Počas ich občianskej vojny. Bohužiaľ, tí už na túto pomoc akosi pozabudli, resp. myslieť nechcú. Škoda.

Aktuálna situácia by mala byť varovaním pre medzinárodné spoločenstvá, aby situáciu so sýrskymi utečencami nebrali na ľahkú váhu, snažili sa vyčleniť čo najväčšie množstvo financií a najmä ich transparentne prerozdeliť.

8. Zoznam použitej literatúry a prameňov

Monografia a zdroje v knižnej podobe:

BERÁNEK, O.: *Arabská revoluce: demokratické výzvy, politický islám a geopolitické dopady*. Academia. Praha 2013. ISBN 978-80-200-2298-1.

ČEPELKA, Č., ŠTURMA, P.: *Mezinárodní právo veřejné*. C. H. Beck. Mníchov 2008. ISBN 978-80-7179-728-9.

HONUSKOVÁ, V.: *Definice uprchlíka a její výklad a aplikace v současném mezinárodním právu*. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta. Praha 2011. ISBN 978-80-87146-45-3.

RAMADAN, I.: *Sýrie*. In: KŘÍŽEK, D., TARANT, Z., et al.: *Arabské jaro – příčiny, průběh, důsledky II. díl – Sýrie a Arabský poloostrov*. Západočeská univerzita v Plzni 2014. s. 134 – 219. ISBN 978-80-261-0441-4.

MARCZYOVÁ, K., MEDELSKÝ, J., ODLER, R., a kol.: *Aktuálne problémy migrácie v Európe a jej ľudskoprávna dimenzia*. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta. Praha 2016. ISBN 978-80-87975-50-3.

MENDEL, M.: *Arabské jaro. Historické a kulturní pozadí událostí na Blízkém východe*. Academia. Praha 2015. ISBN 978-80-200-2474-9.

PONÍŽILOVÁ, M.: *Libanon*. In *Současný Blízký východ. Politický, ekonomický a společenský vývoj od druhé světové války do současnosti*. Barrister & Principal. Brno 2011. ISBN 978-80-87474-45-7.

PONÍŽILOVÁ, M.: *Regionální řád a mocnosti Blízkého východu*. Dokořán. Praha 2016. ISBN 978-80-7363-813-9.

ŠTICA, P., *Migrace a státní suverenita. Oprávnění a hranice přistěhovalecké politiky z pohledu křesťanské sociální etiky*. Pavel Mervart. Červený Kostelec 2010. ISBN 978-80-87378-75-5.

ŠTURMA, P., HONUSOVÁ, V.: *Teorie a praxe azylu a uprchlictví, 2. doplněné vydání*. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta. Praha 2013. ISBN 9788087146682.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 480/2002 Z.z. z 20. júna 2002. Zákon o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In Zbierka zákonov.

Internetové zdroje:

HAMMOUD, N.: بلديات عكار ترفع الصوت: مسؤولية النازحين على الدولة والأمم المتحدة. Al-Akhbar. [online]. 23 March 2017. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z: <https://al-akhbar.com/Community/228228>.

i24NEWS: *Syria war has killed more than 500,000 in 7 years: monitor*. [online]. 12 March 2018. [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: <https://i24news.tv/en/news/international/middle-east/169703-180312-syria-war-has-killed-more-than-350-000-in-7-years-monitor>.

InfoVojna: *Islamský štát v Sýrii dnes ako organizovaný a bojaschopný „štátny“ a vojenský útvar padol!* [online]. 9 november 2017. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z: <https://blog.infovojna.sk/islamsky-stat-v-syrii-dnes-ako-organizovany-bojaschopny-statny-vojensky-utvar-padol/>.

Institut Demokracie 21: استطلاع رأي اللاجئين السوريين في لبنان . [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <https://vote.d21.me/vote/NkbesL5PqE/results>.

Internal displacement monitoring centre: *Syria*. [online]. [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: [http://www.internal-displacement.org/countries/syria/..](http://www.internal-displacement.org/countries/syria/)

The pros and cons of Migration. Embrace. [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <https://www.embraceni.org/migration/the-pros-and-cons-of-migration/>.

The Embassy of Lebanon. The Economy. [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <http://www.lebanonembassyus.org/the-economy.html>.

McCARTHY, N.: *The Countries With The Most Refugees Per 1,000 Inhabitants [Infographic]*. Forbes. [online]. 18 June 2015 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2015/06/18/the-countries-with-the-most-refugees-per-1000-inhabitants-infographic/#14ea5b8e5561>.

McCARTHY, N.: *Lebanon Has By Far The Most Refugees Per 1,000 Population*. Statista. 4 April 2017. [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.statista.com/chart/8800/lebanon-has-by-far-the-most-refugees-per-capita/>.

Mouamar, P.: *Viewpoints: Impact of Syrian refugees on host countries*. BBC News. 24 August 2013. [online]. [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-23813975>.

Naharnet.: *500 Syria Refugees Begin Returning Home from Lebanon*. [online]. 18 April 2018 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <https://http://www.naharnet.com/stories/en/245005>.

Lebanese Red Cross: *Overview*. [online]. [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://redcross.org.lb/SubPage.aspx?pageid=209&PID=162>.

Reliefweb: *Syria: Conflict Without Borders - Numbers and Locations of Refugees and IDPs as of February 4, 2018*. [online]. 9 February 2018. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://reliefweb.int/map/syrian-arab-republic/syria-conflict-without-borders-numbers-and-locations-refugees-and-idps-1>.

UNHCR: *Survey finds Syrian refugees in Lebanon became poorer, more vulnerable in 2017*. [online]. 9 January 2018. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.unhcr.org/news/briefing/2018/1/5a548d174/survey-finds-syrian-refugees-lebanon-poorer-vulnerable-2017.html>.

UNHCR: *Syria regional refugee response*. [online]. [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <http://data2.unhcr.org/en/situations/syria/location/71>.

UNHCR: *Urgent gaps in delivering the 2018 Lebanon Crisis Response and key priorities at the start of 2018*. [online]. [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/63222>.

United Nations Lebanon: *UNHCR*. [online]. April 2018. [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: [https:// http://www.un.org.lb/Subpage.aspx?pageid=78](https://http://www.un.org.lb/Subpage.aspx?pageid=78).

Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR). *Informační centrum OSN v Praze* [online]. [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/programy-a-dalsi-organy-osn/?i=103>.

World food programe: *Lebanon*. [online]. [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www1.wfp.org/countries/lebanon>.

Worldometers. *Population of Lebanon (2018 and historical)*. [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.worldometers.info/world-population/lebanon-population/>.

8. Resumé

Since the beginning of Syrian conflict about 5,6 millions of Syrians have fled to neighboring countries and more than 6 millions have been internally displaced. One of their favorite destinations is Lebanon. My bachelor thesis is concerned with refugees from Syria in Lebanon and their living conditions, especially in Halba municipality in Akkar governorate.

This work is based on a qualitative research conducted among 26 respondents in the age of 17 to 60 years. The research was carried out in 5 unofficial camps during the period of March – April 2018 and its main goal was to study their feeling of safe in these camps and to find out the opportunity to come back to their homeland after the end of the civil war.

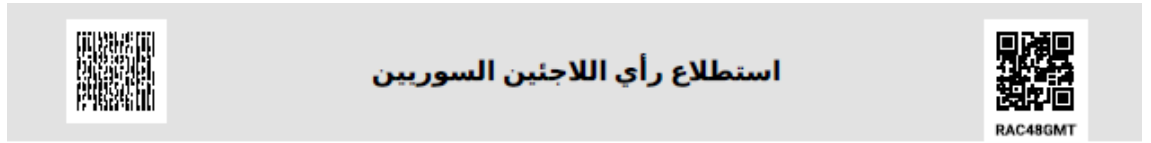
Bachelor thesis is structured into six chapters. First of all is Introduction. Basic terms and definitions of refugee in international law are explained in second part. The reader can find consequences (positives and negatives) with economic consequences in practice as well as statistics of Syrian refugees from the beginning of conflict in chapter three. There is short history of conflict in Syria, described in fourth chapter and general characteristics of governorate Akkar and North Lebanon in chapter five. There are 3 main organizations and their role of activities, describing in this chapter too.

Last part, sixth chapter, is my research itself. 26 respondents have filled up my questionnaire, which contained 18 questions. Here you can find answers to my two hypothesis and details of living conditions of these poor people. For better understanding the details are appended by observations from personal observations as well as the pictures in the annex.

9. Prílohy

Príloha č. 1 – Dotazník s otázkami , ktorý vyplňali sýrski utečenci

تحت أي ظروف ستعودون (أنت وأسرتك) إلى سوريا

- يمكنك طرح ما يصل إلى 2 إجابتي (+) و nbsp & سلبتي (-) votes & nbsp ;
- لاستخدام التصويت السلبتي ، يجب عليك الإدلاء بصوتين إيجابيًا على الأقل
- إن ارتكبت خطأ ما، اطلب ورقة تصويت جديدة
- لا تقم بطي ورقة التصويت

- +
- منازل
- اجعل X في المربع الأيسر للتصويت على خيار
- منازل
- اجعل علامة X في المربع المناسب للتصويت ضد خيار
1. سوف ينتهي النزاع المسلح والنظام سوف يتغير
2. سوف ينتهي النزاع المسلح ولكن النظام لن يتغير
3. سوف يسقط النظام الحالي ولكن النزاع المسلح سوف يستمر بشكل محدود
4. سوف يتم توقيع الهدنة العامة وسوف ننخفض شدة النزاع المسلح بصورة ملحوظة (سوف نطلق هناك مناطق النظام ومناطق المعارضة)
5. سوف تكون المنطقة التي أريد العودة إليها آمنة (لا أبالي إذا لم يزل النزاع جارياً في مناطق أخرى)
6. سوف تكون المنطقة التي أريد العودة إليها آمنة والخدمات الأساسية مؤمنة
7. سوف تكون المنطقة التي أريد العودة إليها آمنة وسوف تتوفر فيها فرص العمل وتكون الخدمات الأساسية مؤمنة
8. أريد العودة مهما كانت الظروف

استطلاع رأي اللاجئين السوريين

RAC48GMT

15. الخوف من عدم القبول من جانب السكان المحليين

ما هي الكلمات والمفاهيم التي تربطونها بأوروبا

- يمكنك طرح ما يصل إلى 5 إجابي (+) و nbsp & سلبى (-) :votes & nbsp
- يجب عليك الإدلاء بأصوات إيجابية على الأقل لكل صوت سلبي تصرح به
- إن ارتكبت خطأ ما، اطلب ورقة تصويت جديدة
- لا تقم بطلاي ورقة التصويت

+ -

مثال

اجعل X في المربع الأيسر للتصويت على خيار

مثال

اجعل علامة X في المربع المناسب للتصويت ضد خيار

1. الأمان

2. التسامح

3. الحرية

4. الحياة الجديدة

5. دولة القانون

6. مستقبل (أفضل) لأطفالنا

7. فرص العمل

8. إمكانية الحصول على التعليم

9. إمكانية الحصول على الرعاية الصحية

10. الضمان الاجتماعي

11. اللجوء المؤقت

12. التعصب ضد ديني

13. التعصب ضد عرقي

14. الثقافة المختلفة

Powered by www.d21.me

استطلاع رأي اللاجئين السوريين

RAC48GMT

7. في أي مجال تريدون أن نعملوا في المستشفى؟ (ضع علامة على كل ما ينطبق)

- الخدمات الزراعة الصناعة قطاع البناء
 موظف/ة في الإدارة العامة غير ذلك: _____

8. الجنس (ضع علامة على واحدة فقط)

- ذكر أنثى

9. العمر (ضع علامة على واحدة فقط)

- 18+ 19-42 43-60 >60

10. مكان الإقامة في سوريا - المحافظة (ضع علامة على واحدة فقط)

- درعا دير الزور حلب حماه
 حمص ادلب القنيطرة اللاذقية
 الرقة ريف دمشق السويداء دمشق
 طرطوس

11. مكان الإقامة في سوريا • الحي في مدينتكم أو قريبتكم (اختياري)

12. الحالة الاجتماعية (ضع علامة على واحدة فقط)

- متزوج/ة عازب/ة أرمل/ة
 غير ذلك: _____

13. عدد الأطفال (ضع علامة على واحدة فقط)

- 1 2 3 4 5 6
 7 8 غير ذلك: _____

14. الملائمة (ضع علامة على واحدة فقط)

- سنن/ة شعبي/ة علوي/ة درزي/ة
 اسماعيلي/ة مسيحي/ة ملحد/ة
 غير ذلك: _____

15. مستوى التعليم (ضع علامة على واحدة فقط)

- ابتدائي اعدادي ثانوي ثانوي مهني
 جامعي • درجة البكالوريوس جامعي • درجة الماجستير
 جامعي • درجة الدكتوراه

16. اللغات • يرجى ذكر كل اللغات التي تتكلمون بها

_____

_____

_____

- إذا أخطأتم خلال الإلقاء فاطلبوا استمارة جديدة.
- يرجى عدم طي ورقة الاستطلاع.
- لتأمين أمانكم يرجى.

مثال

ضع إشارة X في الخانة لتحديد الخيار الصحيح

1. ماذا تخططون له لفترة ما بين سنة أشهر وسنة من الآن (ضع علامة على واحدة فقط)

- أريد أن أبقى في نفس المكان أريد أن أعود إلى مكان آخر داخل نفس البلد
 أريد أن أعود إلى بلد آخر في الشرق الأوسط أريد أن أعود إلى أوروبا
 أريد أن أعود إلى بلد عربي آخر مثل أمريكا وكندا وإيج أريد أن أعود إلى سوريا

2. هل أنتم راضون عن إمكانية الحصول على الرعاية الصحية في مكان إقامتكم الحالي؟ (ضع علامة على واحدة فقط)

- أنا راض/ة: أحصل على الرعاية الصحية كلما أحتاج إليها وأعتبر مستواها كافياً
 أنا راض/ة: أحصل على الرعاية الصحية كلما أحتاج إليها ولكن مستواها أساسي فقط
 لست راض/ة: ليست الخدمات الصحية متوفرة دائماً
 لست راض/ة: لا ألتصق وإمكانية الحصول على الرعاية الصحية

3. هل أنتم راضون عن إمكانية الحصول على التعليم في مكان إقامتكم الحالي؟ (ضع علامة على واحدة فقط)

- أنا راض/ة: لتمام الدروس بشكل منظم ومستوى التعليم كاف
 أنا راض/ة: لتمام الدروس بشكل منظم ولكن مستوى التعليم أساسي فقط
 لست راض/ة: لا لتمام الدروس بشكل منظم
 لست راض/ة: لا ألتصق وإمكانية الحصول على التعليم

4. هل تشعرين بالأمان في مكان إقامتكم الحالي؟ (ضع علامة على واحدة فقط)

- نعم أشعر بالأمان تماماً نعم ولكن أشعر بأنه ليس مرحباً بي
 في بعض الأحيان لا أشعر بالأمان أحياناً عشتُ وعلى أسرتي في معظم الأوقات
 لا أشعر بالأمان أبداً

5. إذا لم تشعرين بالأمان فما هو الذي تعتبرينه أكثر مصدر للخطر لكم ولأسرتكم (ضع علامة على كل ما ينطبق)

- مظاهر العنف من جانب السكان المحليين النزاعات بين اللاجئين في المخيم
 جهاز الدولة والسلطات المحلية الميليشيات
 العصابات الإجرامية المجموعات الإرهابية
 غير ذلك: _____

6. في أي مجال نعملون الآن؟ (ضع علامة على كل ما ينطبق)

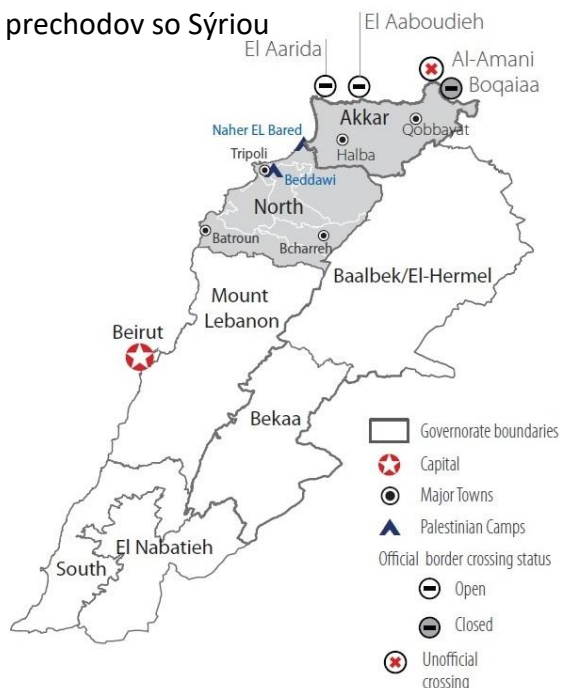
- الخدمات الزراعة الصناعة قطاع البناء
 موظف/ة في الإدارة العامة ليس عندي عمل منسق
 أنا عاطل/ة عن العمل غير ذلك: _____

Powered by www.d21.me

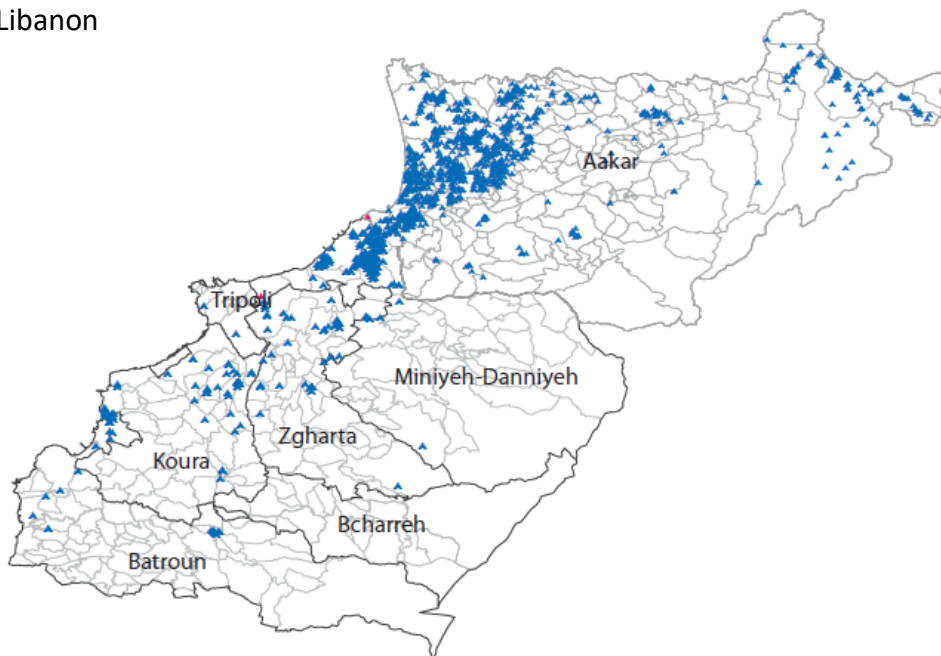

Príloha 2: Mapa polohy provincií Akkar a Severný Libanon s vyznačením hlavných miest a hraničných prechodov so Sýriou

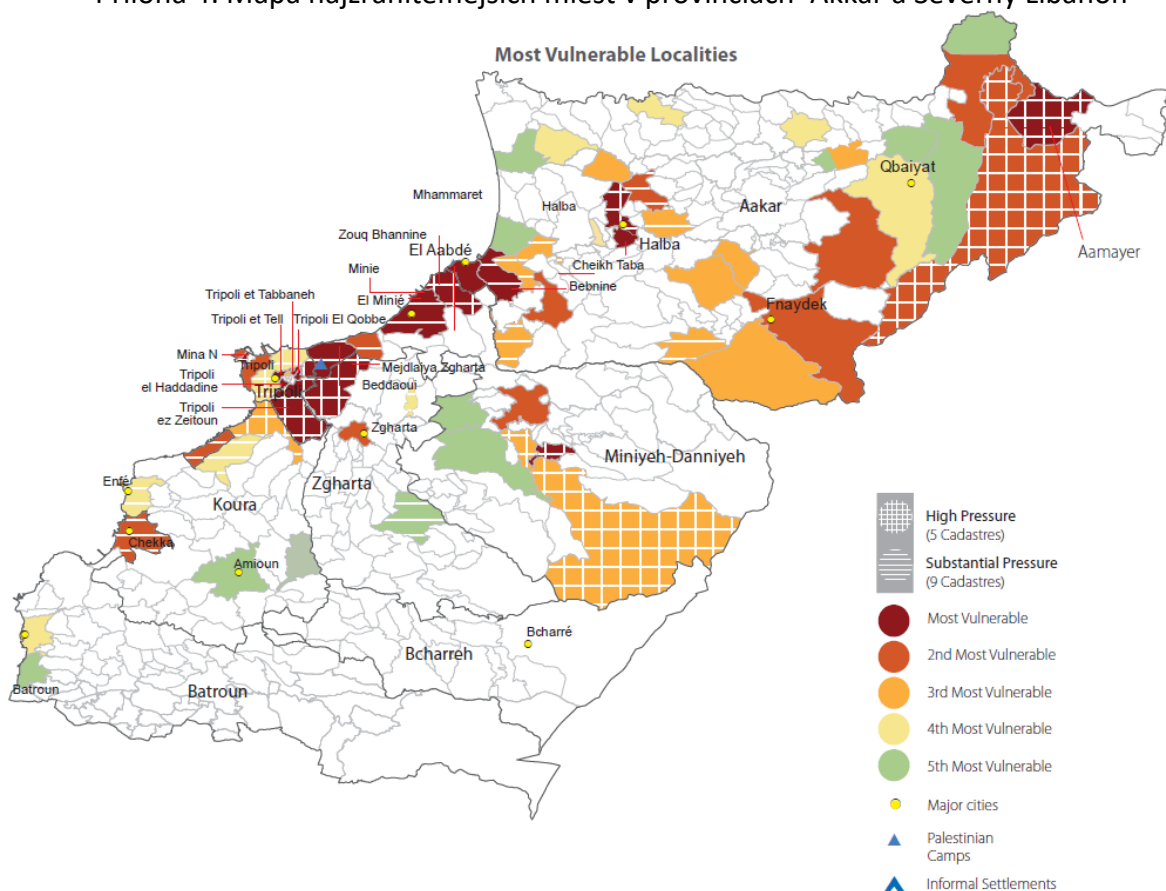
Zdroj: Reliefweb. *Lebanon: North and Akkar Governorates Profile (August 2016)*. ©2016 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-north-and-akkar-governorates-profile-august-2016>

Príloha 3: Mapa pokrytia neoficiálnych táborov v provinciách Akkar a Severný Libanon

Zdroj: Reliefweb. *Lebanon: North and Akkar Governorates Profile (August 2016)*. ©2016 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-north-and-akkar-governorates-profile-august-2016>

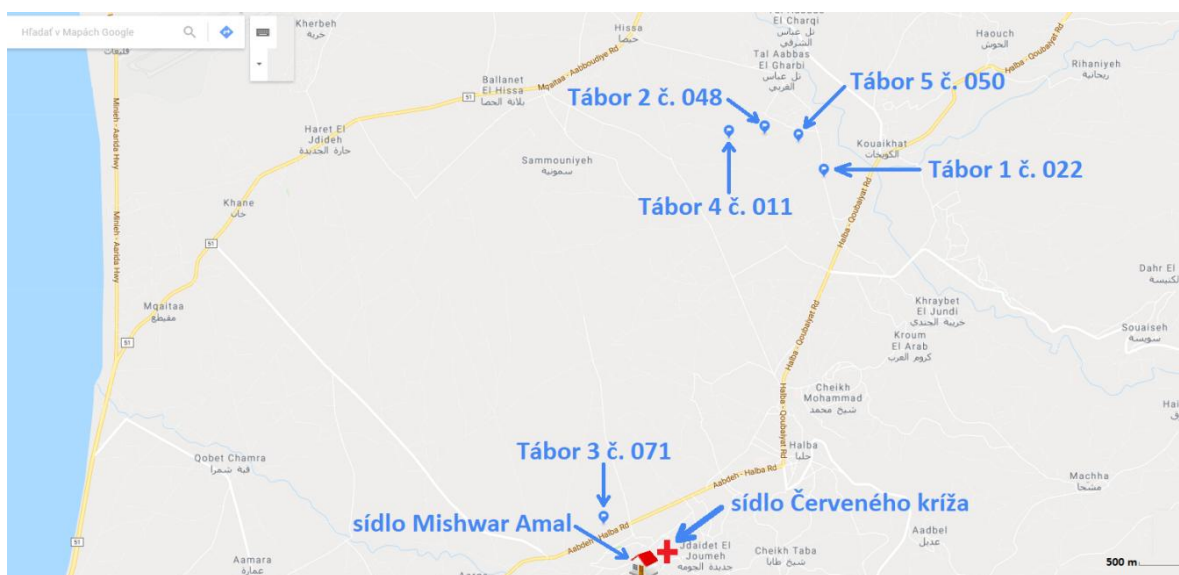
Príloha 4: Mapa najzraniteľnejších miest v provinciách Akkar a Severný Libanon

Zdroj: Reliefweb. *Lebanon: North and Akkar Governorates Profile (August 2016)*.

©2016 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-north-and-akkar-governorates-profile-august-2016>

Príloha 4: Mapa jednotlivých táborov, kde bol realizovaný výskum

Zdroj: vlastný

Príloha 6: Registračný certifikát pre sýrskych utečencov od UNHCR

Zdroj: From Syria with love. Bristol to Lebanon ©2017 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://fromsyriawithlove.org/fswl-projects/donations/bristol-to-lebanon/>

Príloha 7: Červená karta vydaná WFP, ktorou môžu sýrski utečenci nakupovať

Zdroj: vlastný

Príloha 8: Fotodokumentácia z jednotlivých táborov:

Obr. 1 – Tábor 1 pod číslom 022 s počtom približne 35 stanov

Obr. 2 – Tábor 1

Obr. 3 – Tábor 2 pod číslo 048 s počtom cca 30 stanov

Obr. 4 – Tábor 2

Obr. 5 – Spoločenská miestnosť v Tábore 2, kde prebiehala hodina capoeiry

Obr. 6 – Tábor 3 pod číslom 071 s počtom troch stanov

Obr. 7 – Tábor 4 pod číslom 011 s počtom štyroch stanov (jeden stan na obrázku nie je zachytený)

Obr. 8 – Tábor 5 pod číslom 050 s počtom troch stanov (jeden stan na obrázku nie je zachytený), v ktorom žijú najchudobnejší sýrski utečenci

Obr. 9 – Tábor 5

Obr. 10 – rozhovor s utečencami, ktorí žijú v prenájom byte

Zdroj: vlastný